

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae, 1682**

Disputatio II. De Objectis Fidei in particulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](#)

DISPUTATIO II.

De objectis Fidei in Particulari.

Quae in praesenti tractabuntur, solent ab aliis expediti sub titulo Revelationis, quænam sit sufficiens ad fidem? commode tamen sub dicto titulo continebuntur, præci-pue post tractationem de objecto fidei, in communione.

QUÆSTIO I.

*An Privatum Revelatum sit Objectum
Fidei Divinæ?*

In praesenti per privatam Revelationem non intelligitur Revelatio facta uni, vel aliquot personis. Nam colloquium Angeli cum Beatisima, erat Revelatio olim facta, uni personæ, de qua tamen nemo dubitat, quod sit Objectum fidei. Non item nomine Revelationis publicæ, intelligitur hic & nunc facienda revelatio, quæ sit in bonum Ecclesiæ, vel pluribus in eadem communitate facta: nam utrumque hoc publicitatis genus, pro praesenti materialiter se habet, nec excedens limites private revelationis. Hinc nomine Publicæ revelationis, intelligitur, quidquid proponit, vel postmodum proponet Ecclesia, omnibus universaliter credendum, tanquam contentum in Scripturis & Doctrina Patrum; nomine autem Privatae revelationis intelligitur quæcumque alia.

DICENDUM EST. *Privatum revelatum esse Objectum Fidei Divinæ.* Est Conclusio Suarez, Vasques, post illos Lugonis disputatione 1. sectione II. Amici disputatione 2. sectione 3. Koninck disputatione 9. dubitatione 6. Ripalda disputatione 7. num. 7. Arriagæ, Oviedi. Contra Magistrum, Canum, Bannez, Sotum, & Valentiam hic disputatione 1. quæst. I.

PROBATUR PRIMÒ. Auctoritate Tridentini, cuius sessione 6. canone 16. est talis Textus. *Si quis magnum illud usque in finem perseverantia domum, sciri oportet habiturum absolute & infallibili certitudine, dixerit, anathema sit.* Ibidem autem capite 12. cum definiisset quod nec de prædestinatione, nec de Confirmatione sui in gratia, quisquam certò statuere posset, *Nisi, inquit, ex speciali revelatione; sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.* Ubi utroque loco supponit Tridentinum, esse falsam hanc propositionem, Nempe ex speciali revelatione sciri non posse, quos DEUS sibi elegerit: quæ scientia non est evidenter, cum sit tota ex revelatione. Ergo erit

scientia latius sumpta, pro quacunque cognitione certa, adeoque & cognitione fidei. Mattem hanc fuisse Patrum testatur Catharinus, eidem Concilio interfuit, citatus à Lugone.

PROBATUR SECUNDÒ RATIONE. Cui unitur ratio formalis fidei Divinæ, illud est Objectum fidei Divinæ, hoc enim intelligitur nomine huius Objecti. Sed privatim revelato, unitur ratio formalis fidei Divinæ: quia ratio formalis fidei Divinæ, est Dei dictio, quæ unitur privatum revelato: supponitur enim dictum à Deo, et si diceretur, hoc ipso non esset privatim revelatum. Resolvitur hæc ratio in hoc principium. Impossibile est eandem rationem formalem assentiendi, convenire diversis materialibus, & esse quidem uniuersitatem assentiendi, non autem alteri rationem assentiendi. Sic impossibile est, ut animalitate & rationalitate constituantur, Petrus in ratione hominis, & idem non constituantur Paulus; hinc si eadem ratio formalis assentiendi convenit tam publicam privatim revelato, nempe veritas prima attestans, utrique erit ratio formalis assentiendi. *Nec que valer si dicas, quod eadem albedo posita in pariete de albet parietem; posita autem in Angelo, non dealbet Angelum:* ita veritas prima conjuncta publicè revelato, extrahet illud ad rationem formalem Objecti fidei, non autem conjuncta privatim revelato. Disparitas enim est. Nam formæ Physicæ, qualis est albedo, non hoc ipso quia uniuersitatem alicui subiecto, supponunt illud capax; et si junguntur subiecto incapaci, non tribuunt ei denominationem, ad quam tribuendam ordinantur. Formæ autem Logicæ seu rationes assentiendi, hoc ipso quia uniuersitatem per copulam Logicam, hoc est per particulam Eß; supponunt illud objectum esse capax illius formæ: quia si posita unione per copulam Eß inter objectum & rationem assentiendi, non esset capax objectum assentiendi; posita illa esset copula Eß ut supponitur; non posita autem, quia cum id non sit de materiali verum, quod dicunt formale, non potest illic esse ex parte objecti particula Eß sed particula Non Eß. Quod si hoc ipso, quia uniuersitatem formæ Logicæ, supponunt subiectum capax, non ita se habeant a formæ physicæ. Si non ita: quamvis physicæ non semper suam denominationem tribuant, semper tribuent Logicæ, adeoque erunt ratio assentiendi

R. P.
THEODORI
ZIANOWSKI
TOMUS SECU-
DUS VI

Disputatio II.

65

PROBATOR Tertiò. Ut aliquid sit objectum fidei, non est necesse ut verbi gratia in oriente dicatur: quia hoc est extra rationem formalem motivam fidei. Ergo nec est de ratione fidei publicè revelati; quia hoc ipsum publicum, est extra rationem assentiendi & motivam fidei, sicut & ipse locus.

CONFIRMATOR. Vera est hæc universalis: Omnis assensus supernalis factus propter Auctoritatem Divinam, est assensus fidei Divinæ: continet enim definitionem & definitum. Ergo si illam negas, da quam placet: modò nihil contineat, nisi quod est verè objectum formale fidei, tenens se præcisè ex parte Auctoritatis Divinæ; ex qua tamen sequetur privatim revelatum posse credi fide Divinæ; posta autem veritate illius Majoris universalis; sequitur omnes particulares in illa contentas veras esse: atque adeò assensum factum Privatae revelationi, esse assensum fidei Divinæ: si enim etiam hic, propter Auctoritatem Divinam.

RESPONDEBIS Primò. Privatum revelatum, si proponatur ab Ecclesia credendum, transire in objectum fidei Divinæ.

CONTRA. quia privatum revelato, vel accedit ratio formalis assentiendi seu motivum fidei posita illa propositione, informans privatum revelatum, cum antea illud non informatum; vel non accedit. Si accedit. Ergo vel de novo aliquid revelatur Ecclesiæ, cuius revelationis nullum fundamentum. Vel ipsa Auctoritas Ecclesiæ, est objectum formale fidei, quod impugnatum est. Si autem non accedit, & tamen supponitur esse objectum fidei. Ergo in ante supponebatur habere hanc rationem, adeoque etiam in ante, erat quantum ex illo credibile fide Divinæ. Deinde ita se haber privatim revelatum per ordinem ad propositionem Ecclesiæ: sicut & alii articuli, de novo in Tridentino definiti; qui tamen articuli, ante propositionem Ecclesiæ, erant ex objecto de fide. Ex quo etiam deduci solet credenda, quoad esse explicatum, successu temporis crevisse, sed non quoad esse revelatum successu temporis. Ergo & privatim revelatum, ex parte objecti erit de fide, ante propositionem Ecclesiæ.

RESPONDEBIS Secundò. Privatum revelatum, si postea publicè revelatione reveletur, transit in objectum fidei.

CONTRA. Non indiget privatim revelatum ut transeat in objectum fidei publicè revelari, cùm ante publicam revelationem, supponatur jam (ex dictis) præinformatum ratione Formali.

RESPONDEBIS Tertiò. Sufficit, ne privatim revelatum sit objectum fidei, quod scilicet privatim & publicè revelatum, differant conditione ex parte Objecti se tenente.

CONTRA. Negatur illas conditions ex parte objecti se tenere. Et posito, quod se teneant, urget Ripalda, non esse rationem, cur

utramque hanc diversitatem fides eadem complecti non possit.

OBJICIT Primò. Valentia varias Auctoritates, in quibus dicitur, fidem fundari super fundamentum Apostolorum, in montibus Sanctis. Subditur enim: Dominus narravit in Scripturis populorum, &c. adeoque publicè.

RESPONDETUR communiter. Hæc omnia procedere de fide Universalis; quo etiam modo intelligendus est S. Thomas, hic quæstione i. articulo 3. Et prima parte, quæstione 1. articulo 8.

OBJICIT Secundò. Non credens privatæ revelationi non est hæreticus: hæreticus autem est, qui discredit objecto fidei Divinæ. Ergo privatæ revelationi non est objectum fidei Divinæ.

RESPONDETUR. Ly Hæreticus, secundum communem acceptionem, notat contumaciam in discredendo objecto fidei Divinæ, prout propositio ab Ecclesia tanquam credendo ab omnibus; consequenter cùm privata revelatio non sit talis, illi discredens, non erit vocandus Hæreticus. Exinde tamen non sequitur, quod illud objectum non possit credi fide Divinæ.

OBJICIT Tertiò. Si privatim revelatum esset articulus fidei, daretur ansa multis illusionibus, prætensionibus Spiritus privati &c.

RESPONDETUR. Dandam ansam, si esset credenda imprudenter, & non habitis sufficienibus motivis credibilitatis, secùs si oppositio modo fiat. Spiritus etiam privatus, intantum malus est, inquantum non se subdit Ecclesiæ, quod in praesenti non dicitur. Hinc si privatim ut præsumitur revelatum, damnaret Ecclesia, deberet censeri non revelatum, ob infallibilem Spiritus Sancti assistentiam, quam in decernendo habet, non enim posset damnare, si verè esset revelatum.

Resolvenda sunt insuper aliqua quæsta.

QUÆRES Primò. An Dei revelatio privata, possit obligare ad exhibendum assensum, sub peccato infidelitatis, quamvis non proponatur ab Ecclesia? Si procedat quæstum de eo, cui fit revelatio.

ASSERO Primò. Posse interdum illum obligari ad exhibendum assensum.

RATIO, quia improbabile est, quod Proprietas, quibus immediate DEUS revelabat, non fuerint obligati ad credendum; quod enim DEUS illos mitteret ad idem publicandum, id non auget maiorem obligationem: quia ille animus publicandi, est totaliter extra rationem formalem fidei. Aut urgebit argumentum à pari: obligat revelatio postea publicanda ut illi creditur. Ergo & privatim potest obligare.

ASSERO Secundò. Posse interdum non obligari cum cui fit revelatio, ad exhibendum assensum, imò obligari ne illum exhibeat.

RATIO, quia potest evenire, ut aliquis non habeat sufficientia motiva credibilitatis, quod Sathanas non se transfigurari in Angelum luet.

(f) 3

Jam

Jam autem unusquisque obligatur ad prudenter in rebus agendum; & cō majori obligatio-ne; quō majorem rem aggreditur; qualis est exhibitiō assensūs, nonnisi Deo debiti.

ASSERO TERTIÒ. *Etiā positis motivis credibili-tatis, quod Deus aliquid testetur non est obligatus, Cui revelatur, ad positivē semper prae-bendum af-sensum, licet sit obligatus ad non dissen-tiendum.*

RATIO, quia praeceptum fidei ad positivos actus semper non obligat, nisi cūm urget praeceptum; licet obliget ad negativum, hoc est ad non dissentendum; quod etiam evenit circa publicē revelata. Si autem procedat quæstio non de eo cui sit revelatio, sed de aliis.

DOCEBT Lugo, nunquam aut rarissimè obligari ad credendum objectum revelatum. Probat; quia nimur quamdiu aliquis mihi nullo modo loquitur, nec mediatae nec immediate, is non exigit à me fidem; possumque me circa ea objecta negativē habere, tanquam circa id, quod ad me non attinet, etiam si concurrant tot motiva, ut non possim dubitare de veritate Re-velationis & Rei veritate. *Hec ratio*

NON SATISFACIT. Quia quamvis non concedatur obligatio positivē eliciendi actus fidei, id non provenit ex allato fundamento: Certe enim si Paulus immediatae aliquid dicat Petro, & tamen Pauli Auctoritas apud me estimetur; si mihi Petrus referat id dixisse Paulum, nec prudenter negare possim illum hoc dixisse, non minùs à me exigit fidem illius Auctoritas, quām si sermonem ad me direxisset, omni eo eventu, quo si mihi immediatae locutus fuisset, deberem ei credere. *Ut difficultati solutio detur.*

ASSERO PRIMÒ. *Qui motiva credibilitatis habet, quod revelatio privata verē peracta sit, te-neatur non discredere.*

RATIO. Quia praeceptum de non negan-da Auctoritate Divina, est negativum, adeo-que semper obligat, ubi innotuerit intercessisse Auctoritas Divina, ut hīc per motiva credibili-tatis innotescit.

ASSERO SECUNDÒ. *Ex objecto loquendo, non in-tervenire obligationem ullam, positivē cre-dendi.*

RATIO, quia non videtur unde oriatur obli-gatio illa: neque enim hoc ipso quia DEUS re-velat aliquid, format simul præceptum creden-di quoad omnes.

ASSERO TERTIÒ. *Ex subiecto intervenire posse obligationem positivē credendi revelationi priva-te, in circumstantia sufficientium motivorum cre-dibilitatis.*

RATIO, quia potest specialis dari instinctus, talement obligationem inducens, aliisque circum-stantiae.

QUÆRES Secundò. *Revelationi private ex habitu ne fidei præbetur assensus, dum prebe-tur?*

ASSERO PRIMÒ. *In cui revelatio facta est, ex habitu fidei assentitur.*

RATIO. Quia habitus extendunt se ad illi- in quo reperiunt rationem suam formalem mo-tivam; habitus autem fidei in illo cui revelatu- circa illam privatam revelationem, reperi- suum motivum nempe Ly: *Deus dixit.*

ASSERO SECUNDÒ. *Eos qui habent motiva sufficiencia credibilitatis de revelatione privata quantumvis ad illos non sit directa revelatio; u-hilominus illi assentiri possunt, ex habitu fidei. assertio contra Lugonem.*

RATIO. Quia ex habitu fidei assentiri pos-est Revelationi privatae is, ad quem est directa. Ergo & alii quibus sufficenter proponerentur vellentque cohaerentib: nam in utrisque res- piet Habitus suum Formale. Et sicut Habitus Metaphysicæ æque inclinat ad assensus Me-physicos, sive ad me direxerit Aristoteles no-tiam suæ Metaphysicæ sive non; ita & in praesenti.

DICES cum Lugone. Ille assensus non pos-est resolvi ultimò in revelationem mediataam ad immediatam Dei; sed deberet resolvi in Audi-ritatem humanam, non resolveretur in mediata: quia haec nulla, cum DEUS nullum num-rium ad audientem miserit, nec iis loqui vol-erit. Non in immediatam præteritam: qua haec non constat immediatæ ex terminis, etiam obscure quibus narratur, sed solum constat in narratione referentis.

RESPONDETUR. Illam Fidem resolvenda fei in Revelationem præteritam; qua se ipsa mouet, licet prærequirat narrationem ejus, vel gratia, cui facta est tanquam motu credibili-tatis, rationemque applicantem quod facta fu- Revelatio.

ASSERO TERTIÒ. *Casū quo tamis, cui facta est revelatio privata immediate, quam alii, quibus non est facta, velint illum credere, non habenda u-tem sufficiencia motiva credibilitatis non assen-tirunt tunc fidei Divinæ illi objecto.* Est assensus contra Lugonem.

RATIO, quianon potest movere se habitus fidei etiam ad objectum revelatum, nisi præmo-tus, ita, ut indiger promoveri; sicut enim in- cleitus non potest moveri ad verum, nisi sibi pro-ponatur, nisi illud apprehendat natura, sic nec Fides; quod ei commune est cum aliis potentis & habitibus. Sed eo casū non haber habitus fidei requisita, in quibus in actum exire possit; quia prudentia supernaturalis etiam actum fidei dirigit; non dirigit autem sine sufficientibus motivis credibilitatis, simpliciter autem illi actus imprudenter fieret: imperaret enim firmissimus, sine debito fundamento.

DICES Primò. Omnino ad illum affi-nsum debere dari quarum habitum Theologi- cum.

RESPONDETUR. Quod non. Quia ille affensus

R. P.
THEMLOI
zianowsk
Tom I: et Z
D. VI
S

assensus erit naturalis, ad quem tamen sufficit ipsam intellexus, assumens pro motivo dictam Revelationem.

DICES Secundo, Actum illum fidei non fore simpliciter fidei, nec posse denominare fidem, idque ideo quia modus assentendi ex fide importat assensum firmissimum.

RESPONDETUR. Fidem non denominat in praesenti materia, nisi actus supernaturalis, praedictus autem actus, esset ut dixi, merè naturalis.

DICES Tertiò. Ab eodem habitu possunt elicere actus non solum perfectissimi; sed etiam minus perfecti, ut patet in charitate, quæ non semper vult æqualiter placere Deo: interdum enim amat Deum super omnia, ubi est non nisi obligatio præcepti gravis, qui est imperfector: interdum autem ita amat, ut se extendat etiam ad ea, ubi non est obligatio gravis. Possum item Petro assentiri firmiter, si mihi clare constet de ejus testificatione; non ita autem perfectè, si mihi minus clare constet. Ergo etiam poterit à fide elicere assensus, quamvis non habeantur motiva sufficientia credibilitatis, vel poterit etiam positivè discredere alicui objecto parvo quantumvis revelato.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia nihil deest habitui charitatis, quominus ad illum actum non nisi mortalium exclusivum se extenderit; deest autem (ex dictis) fidei, directio prudenter supernaturalis, consequenter imperium assensus firmissimi. Deinde cum actus amoris sit actus liber, potest pro sua parte ipsa potentia elicitiva illius, & habitus, movere se vel non movere, modo servetur substantialis charitas, non recedendi à DEO tanquam ultimo fine. Quia autem actus fidei est actus imperatus quidem à voluntate, elicitus tamen ab intellectu elevato, qui est potentia necessaria, hinc si habeat omnia requisita ad assentendum, necessariò debet assentiri, nisi motivum ipsum abjiciat, consequenter sive sint credenda quoad Materiam magna, sive non, necessariò credi debent, si habeantur requisita, necessariò inquam credi debent, (dum ereduntur) actu certissimo.

Rursus Substantialis charitas est in constitutione Dei tanquam ultimi finis, quod stat cum hoc, quantumvis aliquis amet peccata venialia. Jam autem substantialiter fides stat in hoc, credere scilicet DEO dicenti; & quia tam parva quam magna dicit, si ei in parvis non credas, impetus ipsum substantiale fidei; ad eum modum quo impeteres, si vi charitatis non tantum deberes Deum tanquam ultimum finem constituer, sed ab illo non deviate, tunc enim, non detestatio venialis, ageret contra substantialiam charitatis. Denique quia Veritas cum in indivisibili consistat, hinc æquo pondere, vel magno vel parvo objecto se conjungit; & si semel

est ratio assentiendi verè, semper erit. Hinc principium: Omne totum est majus suā partē, & quæ tenet de ligno centrum palmari, atque de ligno monopalmari; Bonitas autem licet in Entitate sit indivisibilis, nihilominus in modo opponendi se opposito, non æquè se habet; minus enim minori, magis se opponitur majori. Si autem ejus oppositio non in indivisibili constitit, poterit salvo substantiali charitatis, fieri oppositione mortali, quin fiat veniali: licet hanc majorē vel minorē oppositionē, excludat prædicamentū veri, competens fidei. Huc etiam pertinent moralitates: quia Charitas Theologica est quædam amicitia DEI ad nos & nostri ad Deum. Ratio autem in humanis amicitiæ vendicat, ut leves offensæ non veniant in considerationem & dissolutionem amicitiæ: fides autem datur tanquam assensum Auctoritati Divinæ: hinc ubi cunque illa reperitur, habetur hoc, ad quod ex essentia sua ordinatur, reperitur autem, etiam si Deus parva dicat. Unde etiam in humanis, levioribus offensis, non solvit amicitia: semper autem est laesio Auctoritatis non credere, serio affirmanti. Denique potest disparitas peti ex fide, quæ docet, quod committens veniale non amittat charitatem, indefinitè autem docet, quod non credens Deo sit infidelis, ex quo inferimus amittere fidem, qui disredit.

QUÆSTIO II.

An mediata Revelatum sit Objectum

Fidei?

Nomine Immediatè revelati venit aliquid in seipso revelatum: nomine autem Mediata revelati, venit, cum aliquid revelatur non in seipso, sed non nisi in alio.

Revelatio mediata dupliciter fermè dividi potest in Revelationem mediata confusam, & in revelationem mediata virtualem.

Mediata revelatio confusa est, cum aliquid Deus, in alio explicitè revelato, non nisi implicitè revelat aliud. Revelatio autem mediata virtualis est, cum in alio actu revelato, aliud non nisi tanquam in radice & exigitivo revelatur. Hæc ipsa Revelatio mediata confusa, dividi potest in Revelationem definitionis in definito, in Revelationem partis in toto, in Revelationem particularis in universalis. *Prioris* exemplum est, cum revelatur Christus, verbi gratiâ, esse homo, confusè revelatur, quod sit animal rationale. *Secundæ* exemplum, cum revelatur quod Christus sit homo, revelatur confusè quod habeat animam, & hæc revelatio revocari quidem posset ad priorem: nam inter modos definiti, est definitio per partes physicas: quia tamen in hac posteriori non attenditur ad utramque partem; sed attenditur non nisi ad unam: cum tamen definitio utræque parte constituantur; ideo adhuc modi distinguuntur. *Tertiæ* revelationis exemplum est:

(f) 4

Omnis

Omnis qui invocaverit nomen Domini salvus erit; in qua universalis confusio revelatur haec particularis: Petrus invocans nomen Domini salvus erit.

Hac explicacione terminorum peracta. sit

DIFFICULTAS I.

An Revelatio definitio sit de Fide Definitionis?

Affirmat Communis sententia. Negat Arriaga; prima parte disp. 1. & hic disp. 6.

DICENDUM est. *Revelatio definitio, esse de fide definitionem.* Supposu si habeatur illius definitio. In idem recedit si dicas universaliter: Revelationem confusam sufficere ad fidem.

PROBARI solet primò Conclusio. Quia immediate revelatum, est objectum fidei Divinae: Confusè autem revelatum est immediate revelatum: quia objecta confusa revelationis, immediatè continentur in revelato distinctè.

RESPONDERI posset. Argumentum non concludere: nam tota ista immediata continentia, fundatur nonnisi in identitate reali, quæ per arguentes non est sufficiens ut fundet articulum fidei: nam risibilitas est idem realiter cum esse hominis: nihilominus tamen per arguentes, etiam si sit de fide Christum esse hominem, non est de fide esse risibilem.

PROBAT Secundò Suarez. Divina revelatio cadit super omnia sub illa universalitate contenta addo: cadit supra totam Entitatem. Significatur enim nobis verum judicium DEI de adæquato objecto illius revelationis; & cum in Deo non sit cognitio confusa, judicium illud DEI attinger, omnia illa contenta.

RESPONDERI posset. Argumentum multum probare: quia probaret etiam risibilitatem Christi, esse de fide quod negant oppositi: non enim datur in Deo revelante Christum esse hominem, confusa cognitio & non adequate attingens objectum; cum tamen in objecto quod est homo adæquate attracto, continetur risibilitas. Hinc aliter

PROBAT Tertiò Conclusio. Tum quia si confusa revelatum non esset de fide, verbi gratiâ revelato hoc, quod Christus sit homo, si non esset de fide, quod sit animal rationale, id ideo esset: quia quod homo sit animal rationale, nullò modō id constat per revelationem, quamvis in re ipsa verissimum sit, hominem esse animal rationale. Sed hoc non obest: sufficit enim de hoc evidentia Metaphysica. Quod ipsum probatur. Non est major necessaria evidentia ad assentiendum esse revelatum, quod Christus sit animal rationale; quam sit necessaria evidentia, quod hoc DEUS dixerit, verbi gratiâ Christum esse animal rationale, sed ad hoc sufficit evidentia moralis, sita in ipsiusmotivis credibilitatis. Ergo multò magis sufficit

evidentia Metaphysica. Quando autem ad hoc recurrit Arriaga: Motiva credibilitatis habere aliud objectum, id non convincit, quia motivia ad hoc adhibentur, & ea intentione affinuntur, ut manifestent, *Ly Deus dixit*; quod respicit Fides. Et quamvis haberent aliud objectum rediret argumentum; cur tamen sufficiat antecedentia illorum motivorum habentium nonnisi moralem evidentiam, & cur in præsenti non possit sufficere evidentia Metaphysica. Etsi per ipsum Arriagam ut assentiam DEUM esse veracem, sufficit; ut antecedat cognitio naturalis, quamvis illa non sit evidens ut ipse vult hic disp. 1. num. 66. multò magis sufficit evidentia hæc, quod homo sit animal rationale. Tum quia ad credendum, quod homo sit animal rationale, nec deficit objectum formale, supponimus enim DEUM revelando, quod Christus sit homo, simul revelare quod sit animal rationale. Nec deficit ipse habitus: quia hic extendit se, ad quocunque revelatum, & dictum à Deo. Nec deficit prudens fundamentum imperandi hunc actum, quod Christus sit animal rationale: habetur enim fundamentum in ipsam evidentia Metaphysica. Ergo credi illud poterit fide Divinæ.

Tum quia esse revelatum quod est revelatum; sufficit ad esse revelatum; sed si revelatur definitum, revelatur & definitio, quod ipsum probatur, quia quando Divinus intellectus in dicendo ad intra, & noscendo, præscindere etiam virtualiter non potest; (suppono enim nonnisi Deum formaliter præscindere) corum uno revelato manet revelatum & aliud. Sed definitionem à definito, totum à partibus simul sumptis, nec virtualiter potest præscindere Deus, quia nec nos. Ergo. Et quamvis certum sit quod pars comparata ad totum distinguatur inadæquatè ab eodem: quia tamen totum ab illis simul sumptis in sui notitia non præscindit, fit ut si totum reveletur, revealentur & partes.

Objiciunt Primò Arriaga. Vi hujus doctrina sequitur, quod sit de fide Ciceronem esse conceptum in Originali; quia omnis homo concipiatur in Originali; & Cicero etiam est homo, & tamen non est de fide absolute illum esse conceptum. Si enim substantia conceptionis, non est de fide, quomodo circumstantia conceptionis, hoc est, peccatum Originale illum habuisse, erit de fide.

RESPONDETUR. Hoc argumentum potius spectare ad hoc: An revelato Universaliter particularia, de quo infra. Deinde argumento negari posset Consequentia: nam major est certitudo hominem esse animal rationale, quam Ciceronem existisse. Hinc quamvis circa originale Ciceronis, non posset existiri actum fidei; posset exiri quod Christus, quem fuisse hominem constat ex fide; si animal ratio-

R. P.
THEMLO
zia nowsk
T. m. k. Z
D. VI

nale. Quod attinet ad ipsum medium terminum propositum, dici non potest esse de fide, sed non nisi conditione Ciceroem sub nomine Ciceronis fuisse in originali conceptum: quia in Universali illa: Omnis homo excepta Beatisimam & Christo nascitur in originali physice spectata, includitur etiam Cicero. Sed non est absolute de fide: quia ipsa conditio, sub qua transire iste actus debuit in absolutum, non est nobis ita certa moraliter, ut omnem formidinem expellat: forte enim Cicero ita se habet sicut Aeneas, de quo fabulam non nisi retexuisse Virgilium, multi autumant. Ceterum quarto: An ipsi arguenti sit de fide se esse in originali conceptum. Non potest esse: quia illi non est de fide quod sit homo, si non est de fide: quomodo credit illum articulum omnes homines concipiuntur in originali? imo nec illam universalē credere poterit; quod sint homines, nec est de fide quid sit homo, forte enim Scriptura est locuta de aliquo alio Ente, quod homo est, & non de eo, quod à nobis accipitur nomine hominis. *Hoc tamen*

ADDO. Casu, quo aliquis ita assentiretur ex particulari sui dispositione historiis, ut illis omnem prudentem formidinem pelleret, talis assentiretur actu fidei, quod sit Cicero in originali conceptus. Supposito quod ex objecto etiam existiterit, idque ob rationem supra secundo loco allatam; praecepit, cum sicut motiva credibilitatis, non requiruntur respectu omnium æqualiter evidenter, modo motivum fidei sit. Objecto credendo conjunctum; ita & in praesenti, posset illi sine formidine esse nota existentia Ciceronis, non nobis aliis. Supposito que quod ex objecto ille existiterit, nihil deerit quominus ponat actum fidei. Nam & prudenter sibi imperabit assensum fidei, & illum elicere poterit ipse habitus, cum supponatur objectum in re esse revelatum. Diximus autem non esse universaliter de fide, per actum absolutum elicienda, quod Cicero existiterit sub nomine Ciceronis. Sed si veniat nomine hoc: quiunque ille cuius Orationes circumferuntur, cum nobis evidens sit illum existisse & hominem fuisse; erit etiam de fide illum sic sumptum, conceptum fuisse in originali, credendo id fide absoluta.

Objicit Secundo idem. Cum Consequencia sequatur debiliorem partem, quomodo Consequens potest esse certius, quam una praemissa, quæ tamen non est certa.

RESPONDETUR. Quamcunque praemissam, modò ex objecto sit revelata, prudenterque pronatur, fore de fide.

Objicit Tertiò. Non est determinate de fide, quod hic vel ille sit baptisatus: quia non est de fide, hoc quod video esse verum hominem. Ergo erit de fide solum sub conditione. Imo nec id tenetur credere fide Divinam ipse ba-

ptisans: quia non tenetur credere se verè baptisare. Ergo nec puerum verè baptisari: ea enim duo idem sunt. Antecedens probatur. Nam non tenetur credere fide Divinam se verè loqui: ubi enim id est revelatum. Ergo nec tenetur fide credere, se verè baptisare: nam baptisare includit, loqui.

RESPONDETUR. Fore solum de fide sub conditione, quod si aliquis baptisatus, quousque iudicio prudenti non fuerit determinatum, illam conditionem legitimè scilicet baptisandi, transisse in absolutam. Quod iudicium prudens, potest formare ipse baptisans, qui cum certus sit physicè se loqui: Certus item physicè hunc quem baptisat esse hominem &c. sit ut illis suppositis, possit sibi imperare actum credendi, quod hic sit verè baptisatus, supposito quod ipse habitus sit capax extendi ad credenda revelata, & quamvis non sit revelatum immediatè quod baptisans loquatur, quia tamè est de fide, omnem hominem profiterentem debite verba, & applicantem materiam, baptisare, cum illi evidens sit quod proferat verba, evidens erit, etiam se fuisse contentum in illa Majori revelata, adeoque erit illi de fide, quod sit baptisatus, consequenter quod ille sit baptisans, erit illi revelatum mediata.

Objicit Quartò. Licet sine dubio, sint vera ea omnia, quæ sunt re ipsa identificata cum revelatis: tamen non omnia quæ sunt vera, sunt de fide, ea scilicet, de quibus nullò modò constat per revelationem, quod identificantur revelatis; non constat autem de fide, quod hic & nunc non sit error in definitione hominis, ideoque definitum erit de fide, non definitio. Nam de fide est fuisse columbas in templo, quis quæso jam inde inferret, quæ sit definitio columbartum? summum inde inferatur fuisse id, quod per hunc conceptum intendimus, declarare.

RESPONDETUR. Si neque per revelationem, nec aliunde certo constet, quod aliiquid identificantur revelatis, & quod ab illis praescindere non possit; tunc illud non poterit esse de fide, secus si praedicta reperiantur. Constat autem aliunde quod homo sit animal rationale, & quod hæc praescindi non possint. Illud quod dicitur de columbis non tenet. Nam aliud est ex definito revelato inferre, quæ sit definitio revelati, quod nos non dicimus, experimurque nos non posse inferre, & aliud, supposita certa definitione, veræ ex objecto, habere definitionem pro te revelata, quod solum dicimus observationes allatas. Hinc si haberemus certam definitionem columbarum ac hominis, etiam illa definitio revelata foret. Quæ incertitudo definitionis columbarum vel exinde oritur: quia non habemus ita exploratas proprias præcipue internas columbarum operationes ac nostras, & tan-

tem

men ex operationibus devenimus in notitiam principiorum, ex principiis in notitiam prædicatorum constitutivorum, quæ sunt definitiva rerum.

INSTAT. Corpus est in loco formaliter per Ubi accidentale modale, nec tamen ideo de fide est Christum in templo habuisse Ubi distinctum.

RESPONDETUR. Non est æquè certum, Ubi esse modalitatem ac hominem esse animal rationale: hinc non habetur fundatum sufficiens imperandi actum fidei circa Ubi modale Christi, in templo. Casu autem, quo alicui certum id esset, & ex altera parte DEUS etiam sentiret, esse in loco, perfici nonnisi per Ubi modale, tunc ad credendum hoc Ubi, exporrigeret se fides, ut in simili dictum supra. Quando autem addit, aliud esse rem includi virtualiter in materia de fide, & aliud eam inclusionem esse de fide. Ad hoc dici potest, hæc quidem distinguunt, sed ubi aliunde constiterit, esse hanc inclusionem; etiam illa inclusion, erit de fide.

Objicit Quinto. Repugnat esse de fide identitatem unius cum alio, si ea identitas non est revelata. Atqui revelato verbi gratiâ Ly Homo, non revelatur identitas illius cum animali rationali: universaliterque, quando duas veritates solis vocibus differunt, tunc sine dubio una in altera revelatur. Nam si de fide est esse gladium, de fide est esse ensim.

RESPONDETUR. Negando, quod revelato Ly Homo, non reveletur identitas illius cum animali rationali: quia ab animali rationali, non est praecisio hominis, hinc si unum reveletur, revelatur & aliud; nec appareat quod ex objecto fit major identitas inter ensem & gladium, quam inter hominem & animal rationale in ordine ad hoc, quod neutrum illorum ad invicem praescindi possit; si autem praescindi non potest, revelatur; dictum enim supra, ea quæ à se non praescindunt, semper revelari unâ.

DIFFICULTAS II.

*An Universali revelato sint de Fide
Particularia?*

Revelatio in Universali, est revelatio particularium in confuso, quæ phrasis rigorose loquendo non deberet à nobis acceptari; ne hac phrasis videamus consentire cum iis, qui dicunt, quod Universale, nihil aliud sit, quam singularia confusa cognita. Quia tamen usus obtinuit revelationem Universalem confusam appellare, cum multis præstabatur loqui. Potius enim deberet appellari revelatio in toto potestativo. Porro universalem revelationem, sufficere ad credenda particularia docet Suarez, Valentia, Lugo; quamvis cum aliqua restrictione. Et Rypalda disp. 8. numero 51. Negat disput. 6. Arriaga.

*Examinanda argumenta utriusque partis.
Affirmativa pars.*

PRIMUM ARGUMENTUM est. Quando aliquid revelatur à DEO, revelatur ejus essentia Physica & Metaphysica, licet non ita distincte: quia essentia non distinguitur à re revelata. Unde Deus revelans Christum esse hominem, revelat eo ipso, illam habere corpus & animam. Ergo qui revelat Universalem, revelat ibi omnia singulare, quæ sunt quasi partes componentes illam collectionem universalem. Quod ipsum Confirmatur: quia Sacerdos baptizans puerum aquâ ex mari haustâ, non potest sine Hæresi negare hunc puerum esse baptisatum, & tamen hoc nescit, nisi revelatione universali.

RESPONDET huic argumento Lugo. Quod scilicet negans hunc puerum esse justificatum, non videatur esse hæreticus: nam hæreticus solum est, qui negat id quod tota Ecclesia Catholica credit, quæ non nisi sub conditione credit hunc infantem esse justificatum. Imò ipsi baptizans potest cogitare, quod aqua illa virtus gratiâ non sit naturalis, sed quod dæmon supponerit artificiale, nec constat de fide, dæmonem id non fecisse. *Hæc responso*

NON SATIS FACIT. Quia licet nolens dare Parochus puerum à se baptisatum esse justificatum, non foret hæreticus, saltem committeret peccatum infidelitatis. Quod si committit peccatum infidelitatis, appetat quod fiducia non crederet, foret infidelis, adeoque illam particularē esse de fide. Illud de aqua non net: quia non adfert prudentem formidinem: sicut quando audita est vox de celo: Hic es Filius, ut inquit ipse Lugo, potuissent Apostoli formidare: Anibi non sit alius qui ab ipsis non videretur, sed tantum à Moysi & Elia. Item a dæmonis ope voces illæ formatæ non fuerint: quæ tamen omnia non obserant, ne tunc elicent actum fidei Apostoli: eò quod non possent habere formidinem prudentem, quam nec in dicto casu habet Parochus. *Hæc*

RESPONDERI potest argumento Negando Consequentiam. Ratio quia totum à particulis simul sumptis collectivè non potest praescindere. Hinc uno revelato & aliud revelatur; universalis autem praescindit à particularibus. Rursum in particulari sunt duo: unum, Naturali & aliud, hæcceitas. Licet ergo revelato Universali reveletur natura, non tamen revelatur hæcceitas, seu particularitas utpote non contenta formaliter in Universali. Quodsi non revelatur hæcceitas, non erunt particularia de fide; nihil autem simile reperitur in casu Antecedentis.

SECUNDUM ARGUMENTUM est, quo utitur Lugo, & supponit: aliud esse aliquid in se de fide, & aliud in nobis: Supponit rursus, easdem voces non eodem modo significare omnibus, mentem loquens.

R. P.
THEODORE
ZIA NOWSKI
Tom. I. et Z
D. VI

Disputatio II.

71

loquentis, tunc sic arguit. Certum est Deum revelantem omnes parvulos tñt baptisandos fore justificandos, non cognovisse confusè parvulos illos, sed distinctè & hunc & illum: hominem tamen audiens illam vocem DEI de justificatio ne parvolorum, non cognoscit eos nisi consule, & ideo nec cognoscit distinctè mentem DEI. Unde si homo haberet aliunde scientiam infusam de omnibus & singulis parvulis tñt baptisandis, audiens postea à DEO, tales fore justificandos, distinctè cognosceret de quibus loqueretur DEUS, & per Consequens crederet fide Divinā. Ergo cùm de Ly Rite constet baptisanti, justificatio baptisati, erit illi de fide.

R E S P O N D E R I potest. Quamvis DEUS non præscindat formaliter ut dictum alibi, præscindit tamen virtualiter, con sequenter apprehendit etiam rationes communes, non formaliter sed virtualiter; ita verbi gratiâ dicendo, uno eodemque actu: Petrus est homo, Paulus est homo, & sic in infinitum, de aliis iudiciduis possibilibus, quæ omnia individua convenient in hoc, quod sint animal rationale, ita tamen id dicit, ut præscindat virtualiter, rationem communem hominis, à particularibus. Sic etiam in præsenti dicit Deus: Petrus baptisatus justificatur, Paulus baptisatus justificatur; & omnis tñt baptisatus justificabitur, cum hoc tamen stat, ut possit præscindere virtualiter, rationem ut sic baptisati. Supposito ergo quod Deus potuerit virtuali quadam Universali fabricatione, habere cognitam hanc propositionem: Omnis rite baptisatus justificabitur, cùm etiam quod de facto habuerit talem actum importet suppositio questionis, quæ inquirit: An universaliter revelatum, possit in particulari credi fide Divinā; insuper loadet ratio, quia si nihil ob sit, supponendum est relaxisse in mente Divina rem revelatam, eo modō, quo, illam expressit nobis revelatione passivā. Cùm ergo revelatione passivā hanc Universalem Baptisatum justificabitur expresserit, danda erit Deo illius Universalis proportionata cognitio, ne dicatur dis xisse id quod non cognovit. Ergo restabit querere de hac formalitate: An ex vi illius universalis revelati, sequatur Particularia revelari ex mente etiam divina, & cadere sub fidem; non videtur autem quomodo revelentur in Universali, cùm universale à particularibus præscindat. Categorice ergo ad argumentum dici potest, quod DEUS non cognoverit confusè baptisandos, sed distinctè, ita tamen ut virtualiter præciderit rationem communem baptisati & hanc solam revelavit dicendo: Rite baptisatus justificatur, & quia rationes communes præscindunt à particularib[us] revelatā illā Universali poterunt non revelari particularia, consequente nec esse de fide.

T E R T I U M A R G U M E N T U M est, quo uititur Ripalda citatus nūm. 32. Veritas singularis non

solum à Deo cognoscitur distinctè, sed etiam hominibus manifestatur: nam cum manifestatur aliquod prædicatum convenire specifico sive generico subiecto & simul manifestatur subiectum singulare sub ea specie, aut genere contineri, manifestatum felinquit ei singulari subiecto tale prædicatum convénire.

R E S P O N D E T U R. Concedendo, quod veritas singularis à Deo distinctè cognoscatur. Nego tamen eam in Universali cognosci: quia per nos universale præscindit à singularibus. Negatur item, quod manifestato universali, manifestetur subiectum singulare, hocque probati debuisset.

Pro parte Negativa.

P R I M U M A R G U M E N T U M est. Quia non potest credi hunc rite baptisatum justificatum esse, nisi per discursum, ita ut assumatur hæc Major: Omnis rite baptisatus justificabitur; poneturque Minor. Hic est rite baptisatus. **Ubi** autem locutus est DEUS, quod hic, sit rite baptisatus.

R E S P O N D E R I potest. Non posse credi hunc rite baptisatum esse, nisi per discursum virtuali. Sed Nego ex alias dicendis, ipsum, officere fidei Divinæ. Quando autem in discursu illo virtuali assumitur illa propositio: Sed hic est rite baptisatus; non assumitur tanquam evidens naturaliter præcise: sed assumitur ut revelata à Deo: quia scilicet evidētia illa, quæ habetur de aqua naturali, & de aliis adhibitis in baptismo, cum hoc particulari, ostendit esse conexam Revelationem Divinam, eamque applicat, ut faciunt etiam motiva credibilitatis. Unde ulterius erit illa Minor de fide, non prout evidens, sed prout contenta in universali, quam continentiam ostendit & applicat prædicta evidētia.

S E C U N D U M A R G U M E N T U M est. Quia si revelatio universali etiam particularia sunt de fide, debet constare hanc Particularē, continentiam esse sub illa universali, cùm dentur baptisati, & tamen non rite. De qua ipsa continentia vel debet constare per evidētiam physicam, vel moralem. Si per physicam. Ergo Concilium Tridentinum fuisse legitime congregatum non erit de fide: quia nos sequentes, non habemus de hoc evidētiam physicam. Non etiam sufficiit evidētia moralis; quia alias non solum baptisanti, sed etiam nobis aliis, poterit esse de fide, hunc baptisatum justificatum esse, eò quod habeamus moralem evidētiam, hunc Sacerdotem probum, non voluisse proferte verba, sine intentione. Hinc si hanc certitudinem moralē non haberemus, deberemus illum rebaptisare. Habemus item moralē certitudinem de consecratione hostiæ: quia alias illam adorare non possemus. De susceptione item Presbyterii quia alias curaretur reordinatio, & ta-

meti

men hec omnia, non sunt de fide. Ergo non sufficit evidentia moralis.

R E S P O N D E T U R. Evidentiam in praesenti proportionari & assimilari evidentiæ, & luminoso oculati: sicut ergo in lumine, potest esse unum minus alio, sic etiam in evidentiæ intellectuali, potest esse una, minoralia. Et sic principia dicuntur esse evidenteriora præ Conclusionibus. Et quod dicitur de evidentiæ intellectuali ut sic; idem dici potest de specie evidentiæ intellectualis, hoc est evidentiæ moralis; quæ etiam potest esse major & minor. Et sic dicente mihi Petro de cuius veritate mibi constat moraliter, ita se habere historiam, habeo de historia evidentiæ moralis, quam tamen superat evidentiæ moralis quam habeo, quod plures sint in Urbibus à me non visis binoculi, monoculis, & quod Roma sit. Positâ autem majori & minori evidentiæ moralis, illa fidei subvenire debet, quæ non tantum auferat omne dubium, sed & omnem prudentem formidinem. Cujus ratio est: quia assensui certissimo fidei, hæc non nisi proportionatur ratio applicans, hoc vel illud, contineri in revelato, hoc vel illud dictum esse à Deo. Quia ergo in nobis qui non baptisavimus, Item de consecratione hostiæ, vel Legitima ordinatione, non habetur evidentiæ expellens omnem prudentem formidinem; sed nonnihi dubium, si ut hæc nobis, non sint articulus fidei. Quæ evidentiæ excludens omnè dubium, sed non excludens omnem prudentem formidinem est quidem non serviens imperando actui fidei; sufficit tamen ut verbigratiâ adoretur Eucharistia non sub conditione, ut non iteretur baptismus, ut non fiat reordination. Cujus ratio est: quia evidentiæ, quæ est requisita ad non adorandum sub conditione, ad non reiterando Sacraenta, est non si ut prudentia supernaturalis oppositum dictare non possit, vel suspendere imperium absoluti actus. Jam autem ad hoc, ut supernaturalis prudentia operetur, non est necesse semper excludi omnem formidinem, sed sufficit excludi dubium: nam etiā prudentia naturalis, potest ad hoc solum attendere. Jam autem prudentia naturalis & supernaturalis motivis non differunt. Certè autem prudentiæ naturali acceptatur missus legatus à Principe verbi gratiâ, quando non deprehenditur prudenter positivè subesse literis falsum; ita & in presenti poterit se exerceere prudentia supernaturalis præferit cùm adoratio, non debeat esse actus ex objecto certissimus. Dixi autem ad fidem requiri amotionem omnis prudentis formidinis: quia non est necesse, ut etiam imprudens amoveatur: quia imprudentem formidinem etiam interdum principia lumine naturæ nota non excludunt; prudens est in nobis formido, quod forte baptisans non fecerit intentionem, sed non habemus fundatum dubitandi rationemq:

ipsi autem baptisanti, nulla potest esse formido de ea, quam in se experitur intentione.

T E R T I U M A R G U M E N T U M e s t. Quia si revelatio in Universali foret de fide, plurimi forent articuli fidei.

R E S P O N D E T U R. Quod non: quia de Minoribus multis, non habetur evidentiæ excludens omnem prudentem formidinem.

His pro uirgaque parte præatis.

P R Ä M I T T O Primò. *Universale duplice accipi posse.* Primò physicè pro ipsa particularium collectione. Secundò accipi potest Metaphysicè, seu pro ratione communis omnibus particularibus. Quia verò admissimus præcūtiones objectivas, consequenter dicitur, quod in illa ratione communis, non sint ullæ differentie particularium. Ulteriusque in Logico dicitur veritatem universalis Metaphysici, esse unitatem objectivam & non formalem tantum: quia non tantum à conceptu meo denominatur universale unum, sed ipsum etiam objectum illius conceptus, pro statu intentionalis est unum: quia in illo, pro statu intentionalis, nullæ latent differentiae, quæ pallientur à nostro intellectu non absimili modo, quo injusticias nostras docent hereticilatere in nobis, & vestiri palliant justitiæ Christi.

P R Ä M I T T O Secundò. *Formare in deum conceptum Universalis physicè speculum.* Ratio quia aliás non esset omnificus.

P R Ä M I T T O Tertiò. *Quod Deus possit formare conceptum, etiam Universalis Metaphysici, non formaliter quidem sed equivalenter.* Ratio. Tum quia ut dictum aliás potest præscindere equivalenter. Tum quia aliás enuntiando nobis propositiones quæ de se indicant universale Metaphysicum, nescire, quid diceret. Tum quia nullum est in hoc absurdum, modò ut dixi, præcisio non sit formalis: præcisio enim formalis multiplicatatem actuum, inadæquationem noscendi &c. importat, quæ omnia imperfecta sunt. *His præmissis.*

A S S E R O Primò. *Particulare revelatum in Universalis physicè accepto, est objectum fidei Divina.*

R A T I O, quia universale physicè acceptum, est ievera illa ipsa particularia, complectiturque singula divisi, nec physicè acceptum præscindere potest ab illis particularibus. Sicut quinque non præscindit à quinque unitatibus. Ergo si Universale illud est revelatum, etiam particularia illa erunt revelata, atque adeo objectum fidei Divina.

A S S E R O Secundò. *Revelatio in universalis physicè accepto, est potius revelatio particularis, singularia particularia, in particulari afficiens.*

R A T I O. Quia dicta revelatio, non attingit rationem aliquam communem, sed nonnihi particularia; cùm tamen revelatio Universalis, debeat attingere rationem communem, à qua tanquam objecto, denominetur universalis. *Appella-*

R. P.
THEMLOI
zianowsk.
T om. I. et Z.

D. VI

Appellari tamen potest aliquomodo universalis: quia scilicet non uni competit; ad eum modum, quo dicuntur bona in communi, non quod alii rationi communi abstractae à particularibus debeat, sed quod non sint uni personæ appropriata.

ASERO Tertiò. Deus revelans aliquod universale Metaphysicè acceptum non revelat particularia quā talia.

RATIO, quia DEUS revelando universale, revelat non nisi id, quod dicit universale; sicut revelando hominem, revelat id quod dicit homo: alias non revelaret universale, sed revelaret non universale, revelando scilicet id, quod non dicit universale. Sed universale Metaphysicè spectatum, non dicit particularia, ut pote à quibus præscindit. Ergo illa non revelat DEUS tunc.

ASERO Quartò. Deus revelando universale Metaphysicè acceptum, revelat rationem communem particularibus. Supponit assertam diversam hanc esse propositionem. Universale dicit particularia quā talia, & universale importat rationem communem particularibus. Prior propositio sensum hunc habet, quod particularia includantur in universali, quod falso per nos. Imò dictum in Logicis inclusionem particularium, esse destrutivam universalis, quia est destrutiva unius apti inesse pluribus. Secunda autem propositio hunc sensum habet, quod universale dicat aliquod prædicatum, quod & inesse pluribus & de illis prædicari posfit, quæ propositio est vera. Hoc posito

RATIO assertiest. Si DEUS revelando universale Metaphysicè acceptum, non revelat rationem communem particularibus, & revelaret universale ut supponitur, & non revelaret, quia universale Metaphysicè acceptum, est essentialiter ratio communis particularibus, quam tu negas revelari.

ASERO Quintò. Deum revelando aliquid in Universali, revelare & Physicè & Metaphysicè sumptum Universale. Revelat physicè sumptum, quia distinctè cognoscit particularia, & interrogatus Deus de aliquo particulari, an faciet illud, ex vi illius revelationis? non diceret: Nescio. Ergo appetat, quod illam particularē cognoverit; & quia non aliud revelat & aliud cognoscit, etiam illa particularia revelabit licet in communi. Quod autem revelet tunc etiam universale Metaphysicè acceptum. Ratio: quia revera revelat aliquid commune pluribus, & de illis prædicabile; hoc autem est universale Metaphysicum. Imò si non revelaret universale Metaphysicum, virtualiter à se factum, diceret aliquid, quod non sciret, ut innuimus supra.

ADDO quando constat fide, quod homo hic sit legitimè baptizatus, attendi maximè ad revelationem universali physicè sumptu-

quia hoc solum potest formalisare tu illa propositio sit de fide, quia vi universalis Metaphysici, non importatur hic in individuo homo, & tamen articulus fidei procedit de hoc in individuo homine. Cæterum qui diceret revelationem de justificandis verbi gratiâ ritè baptisatis, processisse secundum illam non nisi virtualem præcisionem, ægrè convinci posset, quod revelato universali, revelentur particularia.

DIFFICULTAS III.

An Revelata Radice sit de Fide Passio?

Undem titulum sic alii proponunt. An revelatio virtualis sufficiat ad fidem; hoc est: An revelato, quod Christus sit homo, sit de fide quod sit risibilis.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta Partis Affirmantis.

PRIMUM ARGUMENTUM est. Si cùm Deus revelaret Christum esse hominem, revelavit hoc ipso risibilem, potest revelatio virtualis sufficere ad objectum formale fidei. Sed DEUS revelando Christum esse hominem hoc ipso revelavit Christum esse risibilem. Ergo. Minor probatur. DEUS revelando Christum esse hominem revelavit secundum cognitionem, quam habebar de Christo homine, non quatenus est virtualiter humanitas Christi à risibilitate illius præscindibilis, sed potius secundum cognitionem expressivam humanitatis Christi, ut est Christus in se realiter. Oppositi enim docent istas præcisiones non dari in DEO, & posito quod DEUS præscindat unam rationem ab alia identificara realiter, tribueretur illi cognitione, non nisi imperfectis cognoscitivis debita.

RESPONDETUR. Duplici modo præcisiva cognitione fieri potest. Primo præcisione formalis, quæ sit per plures actus, & excludit in eodem actu, etiam attingentiam distinctam particularium. Secundo potest ponи præcisio virtualis, quæ id faciat, quod facerent plures actus inadæquatè attingentes, & secundum quam, ita attingatur una formalitas, ut simul etiam attingatur identitas illius realis, cum alia formalitate. Quamvis ergo in DEO, non ponantur à nobis præcisivæ formaliter cognitiones, ponuntur tamen præcisivæ virtualiter. Quodsi illa ponantur, sicut, si DEUS præcisivè formaliter cognoscet, posset revelare formaliter humanitatem, non revelando risibilitatem; cùm cognoscat præcisivè virtualiter, cur secundum illam præcisivam virtualiter cognitionem, non poterit revelare formaliter humanitatem, non revelando formaliter risibilitatem? Neque valet quod ulterius dicit, proprietates, nullà vi à sua radice separabiles, & cum eadem convertibiles, non

(g) posse

posse etiam à nostro intellectu præscindi obiectivè, utpote non habente fundamentum distinctionis ratiocinatae; jam autem præcisiones fundatae in distinctione ratiocinante, non sunt sufficietes; nam hæc distinktio etiam inter definitionem & definitum reperitur; & tamen revelatio definito, revelatur per nos definitio. Non inquam valet quia per nos etiam præcisione objectivâ præscinditur risibilitas, distinguiturq; per hoc, quod ratio communis rationalitatis, ejusque definitio, non sit definitio risibilitatis, quod per nos, est unicum fundamentum præcisionum objectivarum. Voca illud si vis fundamentum distinctionis rationis ratiocinatae, vel ratiocinantis majoris.

INSTANT PRIMÒ. Omnis illa propositione est ad fidem pertinens, quæ est à Deo revelata. Sed quilibet propositione conexa cum revelata, cuius connexio per naturalem discursum evidenter inferri potest, est à Deo revelata; quod probatur. Omnis illa propositione à Deo revelata est, quam Ecclesia ut revelatam & fide Divinâ credendam definire potest. Atqui omnem talen de quo loquimur definire potest, quod probat induc̄io, cum similes propositiones orta lite sint ab Ecclesia definitæ. Et certe vel potest definire Ecclesia hanc propositionem: Christus est risibilis vel non potest. Si potest. Ergo cùm illi de novo non fiat revelatio, supponitur dicta propositione esse revelata. Si autem non potest definiri. Cur non?

RESPONDE T Molina & Coninck disp. 9. dubit. 9. Quod propositionem quæ est deducta ex naturali evidenti, & alia revelata, non possit definire Ecclesia tanquam articulum fidei, sed semper stabit nonnisi intra terminos certitudinis Conclusionis Theologice. Quando autem objicitur quod in professione fidei, inter alia profites dicere debet, quod indubitanter recipiat tradita definita & declarata à Synodo. Ly definita, accipiendum est conformiter ut Ly declarata, quæ declaratio supponit in ante fuisse revelatam rem, & per traditionem Patrum ad nos tamen devenisse. Posset etiam dici id quod in simili respondit Granadus: esse hoc impossibile, adeoque & posse definire Ecclesiam propositionem nonnisi virtualiter revelatam: quia quidquid definit Ecclesia, est nonnisi revelatum; nec posset, quia risibilitas non est revelata, sed tantum radix illius. Denique dici posset, esse definibilem risibilitatem Christi, beneficio revelationis non virtualis, sed beneficio revelationis latentis in traditione & doctrina Patrum, licet ante definitionem Ecclesiarum, nobis latens illa doctrina, non ita constet, de quo infra.

INSTANT SECUNDÒ. Revelatio confusa sufficit ad formalandum objectum fidei. Ergo & virtualis. Nam utraque est infallibilis, utraque obscura, & cùm proprietates Metaphysicae,

nullo modo sint separabiles à sua radice, non est ratio, quod revelatio formaliter solam radem, & non passionem. Et certe ponamus Sacerdotem aliquem qui auditâ aliquo confessione proferat hanc unam propositionem: primus meus pénitens quem audiri fuit homicida & postea subiungat: ipse homo fuit ma pénitens primus; talis Sacerdos omnium iudiciorum censetur sufficenter revelatio confessionem impénitentis; quamvis non dixerit explicare hunc hominem se accusasse de homicidio, quod prodit, nonnisi propter connexionem illorum duarum propositionum, ex quibus evidenter infertur illa tertia. Ergo etiam in prædicto idem dicendum.

RESPONDETUR. Dispatitatem esse opere in revelatione confusa, relolvetur semper assensus in solum testimonium DEI, quod ipsum & solum, etiam in principiis arguentis, debet esse objectum fidei. Jam autem in revelatione virtuali, non potest resolvi assensus, nisi summa refolvatur in aliquam propositionem evidentem naturalem, quæ non probatur esse revelata, consequenter non erit ille assensus fidei, utpote non habens motivum adæquatum fidei. Rursus si nomine revelationis confusa veniat revelatio definitionis in definito, disputatas est, quia illa duo inter se non præscindunt autem saltem hominem à risibilitate, nec negaret quis, præscindere risibilitatem ab homine. Illud exemplum dñe Sacerdore mentionet: quia quantumvis illa revelatio Sacerdotis involveret aliquid, quod non dicit Sacerdos nullum absurdum sequeretur, si assensus aliam propositionis, non in solum dictum illius refolvatur. Absurdum autem est, si in fide Divina, resolvatur assensus in aliquid, quod DEUS non dixit. Rursus illa propositione: Qui nullus primus confessus est fuit homicida, continet confusam revelationem hujus alijs propositionis Hic est homicida. Cujus ratio est; quia prius illa, habet suppositionem determinatam, & nonnisi de hoc subjecto verificabilem, cum si explicetur per descendens, nonnisi de hoc una verificari possit. Jam autem revelatione de natura humana, bene verificari potest de ipsa nonnisi natura humana, & non de risibili, atten- dendoque ad suppositionem determinatam, non posset dari præcisio objecti dictæ propositionis, ab objecto, quod est: Homicidus hic; præscindit autem rationitas à risibili. Rursus ut ex dicta propositione formetur exppositorius, non debet accipi pro particulari illa propositione, sed pro singulari, si accipietur pro singulari, deberet habere sensum quasi universalis & equivalentem huic propositioni. Nullus est alijs, qui mihi primus confessus sit nisi homicida, in qua & equivalenti universali, continetur hoc individuum. Erit ergo illarevelatio, universalis & equivalenter, adeoque sufficiens ad fidem

R. P.
TH: MLOI
zia nowsk
Tbim. Act. Z

D. VI

Disputatio II.

75

ad fidem; et quae autem se non habere revelationem virtualem ac universaliter, Tu non probas. Non negamus quidem discursum deservire ut proflatur in actum fidei, sed tunc cum alias supponitur objectum esse revelatum, & discrus est non nisi in datum quid revelationis, non autem tunc, quando discrus pro ratione motiva assumi debet, ut hic sit, cum dicitur esse revelata risibilitas, revelato esse hominis.

INSTANT TERTIO. Quando ex vi revelationis: Quia Christus est homo, sit assensus quod sit admirativus, ille assensus est Theologicus, nec obstat ut ex eodem motivo revelationis attingatur admirativum & risibile, quamvis non nisi mediante admirativo, cadat revelatio supra risibile. Ergo etiam non obstat, quoniam idem habitus fidei attingat Christum hominem & Christum admirativum, quamvis revelatio Divina, immediatè afficiat Christum hominem.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia habitus Theologiz assentendo Christum esse risibilem, quamvis per prius revelationem virtualis conveniat admirativitati, adhuc habet formale suum, quod intendit ex articulis, scilicet ex revelationis scientificè procedendo. Et quia non attendit ad revelationem solam: & si semel possit non soli illi attendere, poterit & alias. Jam autem fides attendit non nisi soli revelationi, non attenderet autem soli, si inniteretur virtuali revelationi, involventiam non nisi certam naturaliter Propositionem.

SECUNDUM ARGUMENTUM est Amici. De facto multæ sunt Veritates ab Ecclesia definitæ, spectantes ad objectum fidei Divinæ, quæ tantum virtualiter contrinebantur in revelationis expressæ, & ita contra Monotelitas definitum est, quod in Christo sint duæ Voluntates.

RESPONDETUR. Definita talia esse ab Ecclesia, non beneficio virtualis revelationis, tanquam motivi credendi, sed beneficio traditionis Ecclesiasticæ; & doctrinæ antecedentium Patrum, in quibus repertum est, quamvis non voce, sensu tamen, jam præcessisse motuum revelationis facta, licet forte non ita clare nec quoad omnes, reperiendo etiam id ipsum suomodo in Scriptura: quamvis hujus revelationis ante propositionem Ecclesiæ, & in quamnam propositione aliquid contineatur definitum postea, scite non possimus, sed diliceremus ab Ecclesia, cui in talibus assistit Spiritus Sanctus. Quod attinet ad duplē voluntatem, illius fundamentum habetur in Scriptura: Non mea sed tua Voluntas fiat. Hoc autem quod est aliam Patris esse, & aliam Filii voluntatem, cum non possit sumi pro Voluntate Divina, hæc enim utriusque communis, debet sumi pro Voluntate humana.

TERTIUM ARGUMENTUM est ejusdem. Quidquid est evidenter credibile quod sit à

DEO revelatum, pertinet ad objectum fidei Divinæ. Sed est evidenter credibile, quod veritas virtualis inclusa in veritate formalis, sit à DEO revelata. Discrus enim naturalis evidenter ostendit, in re expresse revelata, inesse suas proprietates naturales.

RESPONDETUR. Ad hoc ut aliquid pertineat ad objectum fidei, non tantum est necesse ut sit evidenter credibile, sed etiam ut sit ex objecto revelatum. Negatur autem, ex objecto, passionem esse revelatam. Rursus alia est hæc propositio: An discrus ostendat in natura expresse revelata, contineri illius proprietates quoad esse physicum. Et alia est hæc propositio, quod discrus noster, ostendat evidenter credibile, quod virtualis revelatio, seu passionum inclusum in natura, sit sufficiens ad fidem. Primum concedetur. Secundum negabitur: in quo tamen est praesens difficultas.

QUARTUM ARGUMENTUM ejusdem. DEUS quando revelat aliquam rem, revelat illam juxta naturam. Ergo revelat illam secundum omnes proprietates, quas re ipsa naturaliter continet: finis enim revelationis est, tradere notitiam, rei quæ revelatur.

RESPONDETUR præter dicta. DEUM quando revelat revelare rem juxta suam naturam, hoc est non contra, quæ res sit. Neque enim potest revelare esse nigrum quod est album, non revelat tamen rem juxta suam naturam, hoc est secundum omnes adæquate perfectiones; cum etiam in patria, possit seipsum non ita revelare.

IDEUM ARGUMENTUM sic proponitur. Id quod sequitur per se revelationem sequitur ad fidem; risibilitas per se sequitur revelationem, cum sequatur humanitatem revelatam. Ad quod dici potest, quod sequitur per se & immediate revelationem ex vi revelationis, est de fide, non autem quod sequitur revelationem mediata, & ex vi connexionis entitativa cum esse revelato; attendit autem fidès ad revelationem, non ad esse.

INSTANT idem. Ad aliquid sufficienter proponendum, quod sit à DEO revelatum sufficit moralis evidentia. Ergo à fortiori physica, per naturalem discrus manifestata. Deinde si semel concedatur ut debet, quod Deus intendat revelare etiam passiones, debuisse simul providere de modo, quo hujusmodi rationes sufficienter proponantur credenti, qui aliud non est, nisi discrus.

RESPONDETUR. Sufficere evidentiam physicam, si aliunde supponi possit objectum esse revelatum, esseque non solum connexionem entitativam, sed etiam revelationis. Negatur item, DEUM intendere revelare virtualiter, con-

(g) & sequenter

sequenter nec debuit providere modum applicanda hujus revelationis.

QUINTUM ARGUMENTUM est. Si revelatio virtualis non esset sufficiens ad fidem, posset Catholicus admissa hac propositione: Christus est homo; admittere hanc alteram ut veram: Christus non est homo; quia non hoc ipso, quia revelatur aliqua propositio ut vera expressa, revelatur, quod contradictoria illius sit falsa.

RESPONDETUR. Duplex via iniri potest, secundum quam Catholicus non potest assentiri huic propositioni: Christus non est homo. **Primo** ex hoc principio, quia duo contradictiones non possunt esse simul vera, & hic assensus non erit fidei. **Secundo** potest non assentiri dictae propositioni seu non admittere illam ut veram, quia non est revelatum Christum non esse hominem. Sicut enim assensus fidei formalisatur esse revelationis, ita diffensus, formalisatur, non esse revelationis. Unde non esse Christum hominem, nec admittitur ut verum Dialecticum, nec admittitur ut verum de fide, quia hoc non est revelatum, & nihil est verum de fide, nisi revelatum. Quæ responsio ostendit cur non credatur; Christum non esse hominem. Qui autem vellet ostendere, cur, idque ex fide, discredatur huic propositioni: Christus non est homo, posset hoc teneri: quia non repugnat ut Deus præscindat æquivalenter hominem à risibilitate, adeoque revelet hominem esse Christum, non revelando risibilitatem; repugnat autem, ut affirmando hominem, non neget æquivalenter negationem hominis; cum nulla sit affirmatio, quæ sui oppositum æquivalenter non neget. Unde si affirmatur homo, æquivalenter negatur negatio hominis, hocque ostendit inductio, & resolvitur in hoc, quod esse omne, sit negatio sui negationis: esse enim est quid positivum, & negatio negationis, est etiam quid positivum, adeoque affirmatio sequens esse, erit negatio æquivalenter sui negationis. Quodsi in omni affirmatione, est æquivalenter negatio negationis, etiam affirmatio quæ sit per revelationem, quod Christus sit homo, erit negatio negationis hominis, æquivalenterque in revelatione hominis, erit inclusa revelatio, de negatione negationis hominis. Hinc si discredatur Christum non esse hominem, erit adhuc discredito propter revelationem, licet ad illam indagandam, principia naturalia assumantur. Quia autem non hoc ipso, quia noscitur homo, vel quia assentimur esse hominem, æquivalenter noscitur risibilitas, cum hæc præscindi possint: sit ut assensus de risibilitate, non sit adhuc futurus vi revelationis de homine, adeoque nec de fide.

INSTARI solet primò. Negans Christum esse risibilem haberetur ut hereticus. Ergo risibilitas spectat ad fidem.

RESPONDERI potest. Aliud esse an foret hereticus, & aliud an præsumeretur hereticus. Primum falsum est: quia ad hoc ut sit hereticus, negare deberet propositionem de fide Catholica. Negantur autem dictæ passiones esse de fide. Præsumeretur tamen esse hereticus: quia præsumeretur de illo, quod nollet negare omnem hominem esse risibilem; consequenter ut negat Christum esse risibilem, præsumeretur negare, Christum esse hominem.

INSTARI solet Secundò. Homo finitus est Chymæra. Ergo Catholicus credens Christum esse hominem, credit esse risibilem.

RESPONDETUR. Hominem pro esse physico sine risibili esse Chymaram, non tam pro esse abstractionis vel formalis vel virtualis, secundum quam, potest procedere fides. Elicet ad infinitam veritatem DEI spectat, ut sint etiam vera secundum esse physicum, et omnia, quæ revelatio dictat; sed non spectat ad veritatem Dei, ut sint vera veritate fidei, quæ sunt connexa cum iis, quæ DEUS testificatur, siquidem in hac testificatione, potest se Deus habere præcisivè.

INSTARI solet tertio. Etiam objectum revelationis virtualis, ultimò resolvitur in veritatem solam: quia si credit aliquis Christum esse risibilem rationem reddit: quia homo est: Si autem queratur ex credente, quare sit homo, rationem dabit: quia ita est revelatum,

RESPONDETUR. Præsens discursus sub aliquo formalitate, resolvitur mediata in auctoritatem Divinam, non tamen adæquatè. Quero enim cur credas Christum esse risibilem? respondes quia est homo. Non quoero cur tu homo, sed quoram? Cur ex eo quia est risibilis, est homo? Ad quod quæsumus pertinent ad assensum illum fidei, responderi non potest per revelationem, sed per Metaphysicum principium: Omnis homo est risibilis. Quodsi non resolvit assensum illum in revelationem solam, non elicis solum fidei actum.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur Argumenta Negantium.

PRIMUM ARGUMENTUM est Suarez. Virtualis revelatio, nec in modo certificandi, nec in substantia est æqualis formalis: quia formalis revelatio immediatè & per se certificat, virtualis non nisi in alio & mediata: non est etiam in substantia similis: quia non est ita certa.

RESPONDETUR. Quod revelatio moveat alio modò, non infertur, quod non moveat modo sufficienti ad fidem. Nam ipsum Ly Deus dixit immediatè movet ad sui assensum & propter se, cum tamen Incarnationem verbi gratiæ non credamus propter se; & tamen utrumque est assensus fidei. Ergo ex diversitate præcisæ movendi, non colligitur alterutrum non esse revela-

R. P.
THOMAS
ZIA NOWSKI
TOM. I. c. 2
D. VI

Disputatio II.

77

revelatum. Negabunt item oppositi revelationem virtualem, non esse ita certam, ac est immediata.

SECUNDUM ARGUMENTUM est quo utitur Lugo. Non potest esse de fide id, quod non creditur, quia revelatum & testificatum est à Deo: sed objectum ejusmodi Conclusionis non dicitur à DEO sed aliud, ex quo hoc aliud inferatur. Ergo non potest hoc credi ex fide, cùm non participet rationem formalem & motivum proprium fidei.

RESPONDENTI posset. Non posse esse de fide quod non creditur, quia est revelatum vel formaliter vel virtualiter revelatione: posse tamen esse creditum fide Divinā, quod non est revelatum formaliter revelatione.

INSTANT prius Idem. Quantunque explicetur revelatio & objectum revelatum, nunquam invenietur dictum à Deo objectum Conclusionis: imò nec aliquid, quod solum possit mouere ad illud credendum.

RESPONDETUR. Non invenietur quidem illud, ut dictum formaliter; invenietur tamen ut dictum virtualiter. Elicet non possit reperiari aliquid, quod solum, hoc est cum exclusione etiam rationis applicantis, possit mouere ad assensum; inveniri tamen potest aliquid, quod solum, hoc est sine concurso aliis principiis tanquam motivi & resolutoriis, possit mouere intellectum. Ut ergo efficaciam haberet argumentum, probare debuisse illam secundam propositionem naturalem, habere rationem motivi, quod non probat. Quando autem addit Lugo, nisi crederetur verum esse illud aliud principium naturale, non crederetur objectum Conclusionis; dicent oppositi non credendum, sed non defectu motivi, sed defectu veritatis, quia etiam conditioni applicanti revelationem, inesse debet. Quamvis autem Conclusionis sequatur debiliorem partem, ad hoc salvandum sufficeret dicere: quia scilicet non superat certitudine utramque præmissam, licet superare possit præmissam unam. Alii dicunt, quod scilicet Conclusionis ut deducatur illative debeat esse debilitas præmissa, non vero Conclusionis ut revelata, qualis in praesenti supponitur, hoc est revelata virtualiter.

INSTANTI potest secundò. Credere Christum esse risibilem propter connexionem quam habet risibilitas cum homine, non est credere propter DEI revelationem. Sed credere Christum esse risibilem, propter revelationem de Christo homine, est credere propter connexionem quam habet risibilitas cum homine: quia DEUS revelando Christum esse hominem, revelavit id, ad quod significandum impositus est terminus homo; non autem est impositus ad significandam risibilitatem, cùm possimus vel ignorare, vel non advertere, quid sit risibile, sciendo & advertendo ad terminum homo.

RESPONDERT potest. Quod credere non possimus Christum esse risibilem, propter connexionem quam habet risibilitas cum homine, licet possimus credere Christum esse risibilem, accipiendo illam connexionem, nonnisi tanquam conditionem applicativam revelationis virtualis. Nec obest quod interdum ignoratur passio, nam non tardus ignoratur definitio, & tamen ubi de illa constiterit, erit de fide, revelato definito.

TERTIUM ARGUMENTUM est. Habitus Theologiae ab habitu fidei diversus est, quæ diversitas ostendi non posset, si virtualis revelationis sufficeret ad fidem.

RESPONDETUR. Diversos hos habitus fore quia habitus Theologiae principia scientifica affluit tanquam propria, & tanquam motiva, quæ fides nonnisi pro applicantibus admittit.

QUARTUM ARGUMENTUM est. Si revelationis virtualis sufficit ad fidem, positâ revelatione de substantia aquæ, sub fidem caderet etiam illius frigus utpote passio: hoc autem dici non potest: quia alias si Deus revelaret alicubi aquam esse, illa aqua calescere non posset, reddeatur enim tunc revelatione illa falsa, revelans frigus, cùm sit illic calor.

RESPONDENTI posset. Negando sequelam, ob negationem identitatis inter substantiam & passionem physicam; & tamen ad hanc identitatem in praesenti attenditur. Illud autem quod adfertur de revelatione frigoris non tenet: quia illa sic procedit; competit aquæ frigus si in connaturali statu existat, & quia non revelatur, quod in, non connaturali statu, existere non possit, calesceri adhuc poterit.

QUINTUM ARGUMENTUM est. Sicut se habet habitus principiorum in scientiis naturalibus ad habitum Conclusionum; ita se habet habitus fidei ad Conclusiones fidei. Sed in scientiis naturalibus habitus principiorum, est species distinctus, à scientiis naturalibus, seu habitibus Conclusionum deductarum ex præmissis. Ergo etiam habitus fidei, erit diversus ab habitu educente Conclusiones ex præmissis fidei.

RESPONDENTI potest. Immerito supponi si credatur virtualiter revelatum, credendum illud, tanquam Conclusionem deductam, innitentem uni præmissæ naturali tanquam motivo; cùm discursus scientificus sit spectator ad fidem nonnisi per modum applicantis. Consequenter non credet quis Conclusionem ut deductam ex præmissis: quia nec illis quâ talibus innitentem, quod tam supponit obiectio.

Punctum Difficultatis 3.

Asserta de Difficultate.

ASSERO Primò. Casu quo crederetur revelatum virtualiter innitens præmissa naturali evidenti, præmissa illa non se haberet per modum applicantis, sed per modum motivi, consequenter non esset tunc assensus innitens soli revelationi, atque adeò nec assensus fidei.

RATIO. Quia illa præmissa evidens natura lis, & non haberet rationem motivi ut supponitur: hoc ipsis enim si haberet rationem motivi, assensus ille non inniteretur soli revelationi, atque adeò non esset de fide; haberet etiam rationem motivi; quia si queratur. Cur credis Christum esse risibilem? respondebis, quia est homo: esse autem illum hominem revelavit DEUS. Quero unde hoc sit, quod quia est risibilis, est homo? huic questioni necessariò debes adferre motivum & resolutiorum, quod certè non aliud erit nisi illa universalis: Omnis homo est risibilis; illa ergo est motivum, & tandem non est revelata. Ubi enim? Intertogatio autem illa quare homo sit risibilis, non est extra limites assensus illi conclusioni exhibenda, sed pertinet ad plenè exhibendum assensem.

RESPONDEBIS. Ex asserto sequi, quod etiam motiva credibilitatis, non sint sola applicatio, sed motivum.

CONTRA est. Quia tota interrogacionum series, quæ potest fieri de assensu fidei, stabit adhuc nonnisi in hoc: *Quia Deus dixit*, consequenter quæcunque alia, respectu assensus fidei, non habebunt rationem motivi. Jam autem tota interrogationum series, quæ potest fieri de assensu circa objectum virtuale, non potest absolvi, stando in sola revelatione. Cumque per nos motiva credibilitatis ipsum discursum fidei virtuale non ingrediantur, præmissa autem illa universalis ingreditur; sicut præmissa illa debet habere rationem motivi, & non motiva credibilitatis.

ASSERO Secundo. Accipiendo risibilitatem secundum id, quod dicit in Recto risibilitas sic sumpta est objectum fidei. Supponit Assertio, risibilitatem physicè quodammodo acceptam, habere hunc conceptum: quod sit ipsa natura humana, prout est principium actuum ridendi.

RATIO est. Tum quia risibilitas in Recto, est ipsamē natura humana, sed ipsamē natura humana per se est objectum fidei. Ergo & risibilitas in recto sumpta. Tum quia si risibilitas Christi in Recto, non esset per se objectum fidei, Christum esse hominem, & esset de fide, ut supponitur, & non esset: quia risibilitas in Recto, est ipse homo, & tu dicis risibile in Recto, non esse per se objectum fidei. Tum quia tenet hic expitorius; hic homo est

revelatum hoc risibile, in Recto, est hic homo, non enim aliud intelligitur. Ergo hoc risibile, in Recto, est revelatum.

ASSERO Tertiò. Accipiendo risibilitatem secundum id quod dicit in obliquo, hoc est actus ridendi, non est objectum fidei Christum esse risibile.

RATIO, quia talis revelatio nullibi existet. Rursus quia revelato uno distinto realiter, non est necesse revelari aliud. Procedit autem assertum si reveletur risibilitas in Recto, sub nomine hominis: sic enim non erit necesse revelari ullò modo actus ridendi. Casu autem quo reveletur sub nomine principii actuum ridendi, quā talis, sic erit necesse revelari actus ridendi. Ratio, quia & revelaretur tunc ut supponit principium actuum ridendi sub nomine principii actuum ridendi, & non revelaretur: quia revelato principio actuum ridendi, importauit actus ridendi, quos tu dicis nullò modo revelari. Et sicut si reveletur Pater sub nomine Petri, non erit necesse revelari de filio, quamvis sub nomine Patris, sit necesse revelari in obliquo filium. Ita & in praesenti. Ceterum nullibi existet revelatio de risibilitate in recto, sub nomine principii actuum ridendi.

ASSERO Quartò. Accipiendo risibilitatem ipsa forma Metaphysica, Metaphysicè jam condicione talem formalitatem, potest Deus revelare.

RATIO Prima Asserti est. Quia DEUS præscindit virtualiter ut supra posuimus. Ergo etiam potest præscindere risibilitatem ab huminitate: adeoque & talem revelare, que non erit merum figuramentum: quia non est figuratum quod definitio risibilitatis, non sit definitio rationalitatis.

RATIO Secunda. Vel risibilitas cum fundamento in re, præscindit à natura, vel fine. Si cum. Ergo cognitio DEI, quæ seclusis imperfectionibus secundum fundamenta & exigentias procedit, præscindere etiam poterit illam: adeoque & revelare. Si autem risibilitas cum fundamento in re non præscinderetur. Ergo se haberet sicut Chymæra. Ergo adhuc eadem poterit sub revelationem sicut & Chymæram.

RATIO Tertia. Nihil est denegandum DEO, quod non implicat contradictionem. Ergo & veritati illius in dicendo, nihil negandum est, quod non implicat ab illa dici. Sed non implicat ab illa dici aliquid de risibilitate Metaphysicè accepta. Ergo.

ASSERO Quintò. De risibilitate Metaphysicè accepta, nihil de facto revelavit Deus.

RATIO, quia vel revelasset formaliter, & hoc non; ubi enim hoc revelatum? vel virtualiter. Sed in hac revelatione nihil revelatur de risibilitate Metaphysicè sumpta: quia jam revelatur revelatio homine: revelari autem illam inesse hominis, est revelari illam physicè sumptam, cum

R. P.
THEODO
ZIA NOWSKI
Tom. I. et Z
D. VI

cum tamen hic agatur de risibilitate Metaphysice sumpta. Ex his

COLLIGES. Quod Conclusio deducta ex una praemissa de fide & alia evidenti naturali, si illa evidens, sit Minor, in universali revelata, erit adhuc Conclusio de fide: innitetur enim soli revelationi. Si autem alia evidens naturalis, sit nonnisi propositio Luminis naturae nota, non erit Conclusio de fide, quia jam innitetur alicui non revelato. Quodsi Conclusio deducatur ex duabus de fide in seipsis revelatis, erit Conclusio de fide: quia adhuc soli revelationi innitetur. Et hoc Collendum, in superioribus tractatum est.

DICES PRIMO. Inter modum assentiendi quo assentimur Conclusioni quam Conclusio est, non experimur differentiam, atque cum assentimur illi Conclusioni assensu fidei. Ergo Conclusio, etiam ut Conclusio est, necessariò est de fide. Cujus oppositum supponit assertio prima.

RESPONDETUR. Cum assentimur Conclusioni quam Conclusio est, sit eductio Conclusionis ex connexione cum præmissis, tanquam innidente principio. *Quæ sunt eadem Uniterio &c.* poniturque advertentia vel levis, bonitatis Consequentiae, per quod constituitur assensus Conclusioni, ut Conclusio est. Quando autem sit assensus objecto Conclusionis Inerè actu fidei, non attenditur ad prædicta, sed ad Ly: *Deus dixit.*

DICES SECUNDÒ. Objectum Conclusionis deductæ ex una revelata, & aliâ evidenti quâ tali, non est objectum fidei Divinæ. Ergo neque deductæ ex utriusque de fide: quia si risibile pro radice acceptum, est idem realiter cum humanitate, & tamen id non sufficit ad fidem: non est ratio cur identitas objecti Conclusionis, cum objecto præmissarum, faciat objectum Conclusionis esse de fide.

RESPONDETUR. Per nos risibile pro radice acceptum seu in recto, est de fide. Paritas absolute non tenet. Ratio quia in casu antecedentis, ad assentendum, non assumitur solum testimonium Divinum, sed etiam præmissa quâ talis evidens. Objectum autem Conclusioni deductæ ex duabus de fide, semper innititur soli revelationi.

DICES TERTIÒ cum Hurrado. Per nos si que assensus circa objectum revelatum poterit esse fidei: quia etiam assensus circa objectum revelatum fit propter præmissas saltem virtuales. Ergo etiam illic intercedere debet virtutis cognitio bonitatis Consequentiae, quæ tamen non est revelata.

RESPONDETUR. Dupliciter resolutio, assensus præbiti Conclusioni, circa objectum revelatum in Conclusione positum, fieri potest. Primo resolvendo bonitatem illationis assensumque in principia: *Quæ sunt eadem Uniterio, vel in dictum De omni.* Hac resolutio destruit ratio-

nem fidei: quia assumit principium non revealatum. Secundò potest resolvi bonitas illationis in assensu fidei, non secundum quod illatio est; sed merè materialiter, assumendo pro illius resolutorio, nonnisi revelationem, nec ullò modo attendendo ad formalitatem illationis, sed merè ad Ly: *Deus dixit:* & hoc non obest fidei, imò illam formalitatem. Repetatur hinc supra factus Syllogismus quem conficit Fidelis. Objectio autem Hurradi supponit, quod in assensu fidei, intercedat assensus bonitatis illationis, priori modo spectatae.

DICES QUARTÒ cum Ripalda disp. 8. num. 45. Christus non solum creditur per fidem & revelatur esse homo sensu Metaphysico; sed etiam sensu Naturali & physico, in quantum complexitur hominis propria, iuxta leges physicas & naturales. Athumanitas revelata sensu naturali & physico, complexitur naturaliter, & non solum virtualiter proprietates naturales, quarum una est, potentia risiva.

RESPONDETUR. Per nos physicè sumpta risibilitas, est risibilitas sumpta in recto, adeoque est de fide; posito autem quod potentia risiva esset distincta realiter à natura humana, esset de fide risibilitas, sed non beneficio virtualis revelationis, sed universalis: quia scilicet in illa propositione, *Verbum totum hominem assumpsit;* & in illa: *Verbum habet omnes perfectiones quæ non derogant dignitati suppositi,* continetur etiam tanquam particulare, potentia risiva.

INSTAT IDEM. Possum credere fide humana, objectum notum ex testimonio humano, & argumento naturalis rationis. Ergo etiam possum credere fide Divinā, objectum notum ex testimonio Divino, & argumento naturali.

RESPONDETUR. Etiam in casu Antecedentis, in quantum ex vi argumenti naturalis, non erit actus fidei humanae.

DICES QUINTO. Magis adæquatur radici sua proprietatis verbi gratiæ risibilitas rationalitati, utpote & ad convertentiam & in abstracto prædicabilis, quam particulare quilibet. Ergo si revelato universaliter particulare revelatur, revelata radice revelabitur passio.

RESPONDETUR. At aliquid uno revelato reveletur, non est pensandum ex adæquatione, sed ex impossibilitate præscindendi. Jam autem physicè spectatum & revelatum universale, est hoc, & illud, & illud individuum, quod certè à seipso præscindere non potest. Jam autem potest præscindere saltem rationale à risibili, adeoque sine illo revelari. Ex diuis etiam colligitur, quod si res sit de risibilitate in recto, esse illam revelatam, licet non sit revelata secundum obliquum.

INSTAT PRIMO. Ex eodem habitu charitatis amamus Deum immediatè, alia autem propter Deum, seu mediante DEO. Ergo etiam poterimus credere ex eodem habitu fidei, non

(g) 4 solum

solum immediatè, sed etiam mediatè revelatum.

R E S P O N D E T U R. Mediante DEO amari alia, non aliud est: quām amari propter Divinam bonitatem. Hinc actus charitatis procedens propter bonitatem Divinam, non extrahetur extra suam speciem. Si autem fides assentiretur propter propositionem non dictam à DEO, assentiretur non revelato, adeoque extrahetur extra suam speciem.

I N S T A T S E C U N D O. Ponamus, quod Adamo DEUS nonnisi unum dogma revelare voluerit, verbi gratiā: quod sit à te, quārō; potuissetne Adam credere, DEUM esse aeternum infinitum. Vel non. Si potuit. Ergo sufficit revelatio virtualis: nam hæ proprietates nonnisi virtualiter continentur. Si non potuit credere. Ergo neque DEI esse, ab Adamo credi potuit: quia nihil protius fide Divinā credi potest tanquam revelatum à Deo, nisi in ratione mediis seu morib⁹ attingatur Authoritas Dei, quæ proximè fundatur in summa veritate Dei, quæ tamen, virtualiter nonnisi includitur, in ipso esse Dei.

R E S P O N D E T U R. Locutio definitivè, etiam Divina, est manifestatio conceptus alteri; huic manifestationi activa, responderet passiva, estque ipsa auditio. Quando ergo dicebat DEUS. Ego sum à me, videndum, cuius illa locutio manifestativa fuerit; & quid sibi manifestatum habuerit Adamus. Si enim præcisam & abstractissimam rationem in Deitate revelabat, in quantum scilicet dicit, negationem dependentia in esse ab alio, sic non potuisset fide Divinā etiam assitatem illam credere: quia aliunde vi non nisi intellectus intulit, DEUM esse veracem, non tamen poterat dicere: Credo illum esse à se; quia dixit se veritatem primam, hoc enim non dixit; sed nonnisi illam rationem præcisam: consequenter ille actus, utpote non innitens *Ly Deus dixit* non erit fidei. Si autem dicendo DEUS suam Assitatem, manifestavit illi pro objecto Materiali assitatem, pro formalī veritatem attestantem, potuisset tunc credere. Sed nego, quod solum in radice revelaretur illi veritas prima. Et certè si Deus diceret: Ego sum à me, intelligendo præcise quod sit independens à causa inesse, potuisset dicere Adam; posset quidem aliquis cogitare, quod licet Deus sit à se, non sit veritas, quia est independentis in his, quia illi necessariò competunt; forte autem illi non competit necessario veritas. Sed Ego vi mei intellectus, demonstro mihi, quod sit verax, non possum tamen dicere *Credo*, quia est veritas: hoc enim non dixit mihi de se. Vi hujus allati directè ad Argumentum, Respondetur, quod in diversa suppositione potuerit credere quod DEUS sit à se, in diversa non potuerit.

A D D O. Dici posse, quod in illa propositione: Ego sum à me reveletur veritas Divina

non virtuali revelatione sed confusa universali: effet enim illa revelatio hujus sensus: Continuo in me omnes perfectiones, accedente que intellectu, quod etiam veritas sit perfectio, creditur tunc ob revelationem universalem.

I N S T A T Tertiò. Revelatio virtualis, effmagis amica obscuritati, ostenditque subjectum majorem primam veritatem, dum creditur ei iam nonnisi connexum cum revelato.

R E S P O N D E T U R. Revelatio virtualis, non effmagis amica obscuritati, quia assumit pro commotivo aliquid Lumine naturæ notum; illa autem subjectio est nonnisi praetensa: quia non solid eo & ejus veracitati, sed & commotivo naturali exhibetur, quod destruit subjectionem. Sicut non est subjectio æquè venerari famulus Regis, ac Regem.

Poni etiam solet instantia de Angelis, quod scilicet præstet de ratione formalis fidei, si nihil obstat discutere, ut dicatur magis accommodata Creaturæ intellectuali, etiam Angelis. Jam autem Angelus, habitu specie, nolcit Creatorem in Creatura, causam in effectu, consequenter rationabilitatem in risibilitate hinc accommodando se illorum modo intelligendi DEU. debet revelare etiam passionem in radice. Sed hæc ratio non tenet; quia etiam Angeli non semper causam ut causam agnoscent, sed etiam causam, nonnisi materialiter, non noscitur effectus. Cur ergo etiam huic modo non potest se conformare Deus, adeoque non revelando passionem revelatæ radice; dicique potest assumptam doctrinam, tunc esse veram: debet scilicet revelationem accommodare se modo noscendi, quando nihil obest. Obest autem ut præcisa revelatio virtualis, sufficiat ad fidem.

C O L L I G E S exinde. Quod passio formaliter non reveletur in radice, licet possit esse revelata in universalis aliquo, & hoc ipso esse de fide.

D I F F I C U L T A S IV. Potestne deduci Conclusio de Fide, ex alia præmissa nonnisi probabili?

D I C E N D U M est. Si nomine probabilis præmissa, venit præmissa cuius objectum non sit revelatum, non erit illa Conclusio de fide.

P R O B A T U R P R I M O. Ex non revelato non potest sequi revelatum, sequeretur autem, si predicto modo sumpto probabili, foret Conclusio de fide. Major autem probatur; quia si ex non revelato posset sequi revelatum, sequeretur contradictorium unum, ex alio contradictorio, ex albo scilicet non album, ex Ente non Ente. Ex certè ratio motiva ad aliquid deberi diceretur nexū, cum eo, ad quod movere: in hocque stat totum artificium Syllogismi procedentis, ex eo, quod hæc sint: non habet autem hunc nexus, non revelatum cum revelato.

PROBA

R. P.
THOMAS
ZIANOWSKI
Tom. I. et Z
D. VI

PROBatur Secundò. Restitutione rationis, quas sibi in hac materia opposuit Quirós disp. 3. in prima parte.

PRIMA ratio. Conclusio sequitur debiliorē partem. Ergo Conclusio ex una probabili, solum erit probabilis, et si deducta Conclusio ex utraque probabili præmissa non est de fide, etiam deducta ex una probabili, non erit de fide propter idem principium: Conclusio sequitur debiliorē partem. Negaturque ulterius non obstat certitudini fidei, quod motivum illius, sit non nisi probabile.

SECUNDA ratio. Non potest oriiri ex præmissa falsa Conclusio de fide. Ergo nec ex probabili. Quod autem dicit Quirós num. 17. ubi præmissa est falsa, nec objectum præmissæ vel Conclusionis verum est. Idem hic applicatur. Ubi præmissa probabilis est, etiam objectum illius, erit non nisi probabile, adeoque non fidei.

TERTIA ratio. Præmissa probabilis per oppositos est naturalis. Ergo in principiis illorum, non poterit sequi Conclusio supernaturalis. Sicut Amor supernaturalis non innititur cognitioni naturali. Et sicut exigentia per se, quam dicit amor supernaturalis ad cognitionem supernaturalem, est talis, ut ex accidenti etiam non sequatur amor supernaturalis ex cognitione naturali: ita idem in præsenti dicendum. Et sicut quamvis objectum actus cognitionis naturalis, ab objecto cognitionis supernaturalis non differat formaliter, tamen hec non obstante, non sequitur amor supernaturalis ex cognitione naturali. Ita idem in præsenti dicendum.

PROBATOR Tertiò. Si ex præmissa naturali & quidem probabili, sequitur Conclusio de fide, sequitur posse revelatum esse aliquid, utpote de fide etiamsi non præcesserit revelatio, adeoque revelationi non inniti fidem; inniteretur enim probabili præmissa, quæ supponitur non revelata.

DICENDUM Secundò. Si nomine probabilis præmissa veniat præmissa, ex objecto revelata, sit tamen non nisi probabilitas, quod sit revelata non excluding scilicet formidinem prudentem, non erit ille assensus fidei.

PROBATOR. Quia deberet tunc imprudenter imperari actus certissimus, quod fieri non potest ut dictum etiam supra.

DICENDUM Tertiò. Si nomine probabilis præmissa veniat præmissa ex objecto revelata: sit autem hoc sensu probabilitas: quia scilicet sine ulla formidine constet, quod hoc Deus dixerit, non tamen hoc constat certophyse vel Metaphysice, poterit tamen Conclusio esse de fide.

PROBATOR ex dictis supra: quia scilicet nihil deest, ut procedatur ad actum fidei, non deest objectum revelatum; nec judicium prudens informans voluntatem, ut imperat actum certissimum; ut imperat habens motiva credibilitatis, expellentia prudentem formidinem. Ergo

benè tunc procedi poterit ad actum fidei; quamvis rigorose loquendo, non debeat dici hæc præmissa probabilis, sed certa moraliter.

OBJICITUR Primo Quirós. Potest esse assertus supernaturalis quamvis objectum illius intrinsecum motivum, secundum se obscurum appareat. Ergo & quamvis appareat solum probabilitas: certè enim propositione Parochi modum proponendi probabilem non excedit, cum eodem modo, quandoque proponat suas ignorantias, ut quod in Euchatistia sit corpus Beatae Virginis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia nondum erit Conclusio initiens non revelato, quamvis innitatur obscuro, non inniteretur autem revelato, si inniteretur probabili præmissa, probabilitate de qua Asserit primo. Propositione etiam Parochi potest esse probabilis, cum non sit motivum fidei, sicut deberet esse dicta præmissa.

OBJICITUR Secundò. Supernaturalitas actus, non venit ex supernaturalitate motivi, nec ex modo quo appetit objectum formale, sed ex praecisa excellentia modi tendendi actus, essentiali connexionem habentis cum reali existentia objecti. Sed excellentia & certitudo modi tendendi actus, haberi potest, quantumvis objectum pure probabilitate proponatur, ut cum mysterium Trinitatis proponitur Catholicus & Calvinista, ille credit fidei naturali quæ probabilis est pure, ille supernaturali certissimam. Deinde quia actus talis, dirigitur Virtute superiori, bene autem stat actum directum per superiorem Virtutem, certissime attingere, quod proxime eliciendi obscurum est; quemadmodum homo cœcus, recte dirigit sagittam, directus ab alio scopum discernente. Ergo quamvis motivum præmissarum proponatur, solum per actus naturales probabiles, inferre poterit supernaturalis Conclusionem, non quidem ex sola vi propria, sed tenente se, ex parte principii, aliquo auxilio superiori.

RESPONSUM. Quod excellentia & certitudo actus haberi possit, quamvis objectum probabilitate proponatur, si ceteroqui revelatum sit; secus si non sit revelatum. Negatur item Calvinianum assentum de Trinitate, esse non nisi assensum probabilem, quasi habeat motivum ex parte objecti probabile: respicit enim testimonium Dei verum ex objecto. Nec est ille assensus probabilis ex subjecto: habet enim firmam adhesionem. Sed est hoc sensu non nisi probabilis, quia proficiunt à principio naturali, quod non est determinatum, ut assensum eliciat non nisi certissimum. Superior autem virtus nempe ipse habitus, non confert certitudinem formaliter & objectivè, sed solum effectivè, efficiendo scilicet actum qui certissimus est. Hic autem queritur de certitudine objectiva & formalis, quam non appetet qui conferre possit

possit probabilis præmissa? præcipue cùm nec ad actum talem procedere possit ipse habitus fidei, si non haberet præmissam utramque revelatam. Illa directio quâ videns dirigit cœcum sagittantem, disparitatem habet; quia sive sagittans sive alius dirigat idem, eadem erit ratio constituens formaliter in ratione bonæ jaculationis, recta scilicet tendentia in scopum; non est autem eadem ratio assensus constituti & formalisati motivo probabili seu non revelato, & motivo revelato.

Objicit Tertiò. Objectum motivum obscurum, assentienti non proponit per se plus, quam probabile; & tamen hoc contingit in omni actu fidei. Ergò cognitio supernaturalis, inniti potest motivo probabili. Antecedens probatur quia motivum illud, quod præviè proponitur ad fidem supernaturalem negari potest: habemus enim circa fidem libertatem contrarietas. Ergò apparet probabile oppositum; nemo enim negare potest objectum, cuius oppositum non apparet probabile. Addit plus lucis resplendere in motivo probabili, quam in pure obscuro, qualis est existentia revelationis in se spectata, seclusa propositione Ecclesiæ.

RESPONDETUR. Objectum motivum obscurum non proponitur plus quam probabile. hoc est proponitur ut non includens in se rationem motivam certissimam. Nego Antecedens. Non proponitur plus quam probabile, hoc est inevidenter, quam inevidentiam dicit, esse probabile. Concedo Antecedens. Quæ inevidentia facit, ut revelatum negari possit, quamvis non potetur esse probabile, oppositum ei, quod dicit Veritas prima. Quamvis autem propositio Ecclesiæ sit probabilis nonnisi, hoc est, nonnisi moraliter certa, non sequitur, quod motivum fidei possit esse nonnisi probabile: quia illo priori posito, habetur, unde adhuc possit procedi ad actum certissimum, ratione scilicet motivi, quod non haberetur, si etiam motivum, esset nonnisi probabile. Ex quibus solvea, quæ adserit Quidam num. 12.

DIFFICULTAS V.

An Cognitio deducta ex præmissis supernaturalibus sit ipsa supernaturalis?

EST quæstio spectans ad Procerum Theologiarum, sed in hunc locum rejecta, quia non potuerit tractari, his quæ superiùs sunt dicta, non expensis; attendetur autem in præsenti non ad hoc: An deductio illa vel illatio possit formalisare actum fidei, de hoc enim aliás. Nec attendetur ad hoc: An objectum Conclusionis sit futurum deinde quia hoc est jam expensum, sed attendetur maximè ad supernaturalitatem. Ex quo etiam deducetur: An Thologia sit supernaturalis.

DICENDUM PRIMÒ. Non repugnare ut assensus

ita deductus sit in Entitate Naturalis. Est contra Molinam, Fons. Fass. Gillium & alios apud Ripaldam de Ente supernaturali disputationes.

PROBATUR PRIMÒ. Quia id non repugnat.

PROBATUR SECUNDÒ. Quia si deberet ille sensus esse supernaturalis, ex eo id oritur, quia inniteretur motivo supernaturali, hoc autem non arguit necessariò supernaturalitatem, ut dicimus alias.

PROBATUR TERTIÒ. Quia nullum prædicatum est in hoc assensu exiguum supernaturalis, quod enim? Stat Conclusio solutione argumentorum quæ colligit Ripalda.

Objicit Primò. Cognitio respiciens motivum supernaturale, est supernaturalis, inquit iam si reliceret præmissam naturalem unam, & aliam supernaturalem: quia motivum intellectus ad judicium Unionis extremorum inter se, est Unio extremorum cum med.o. Sed ubi etiam unum extremum est supernaturale, tota Unio est supernaturalis, ut videtur est in unione Verbi cum Humanitate, & Gratiae cum Animali. Ergo.

RESPONDETUR Negando Majorem. Quod adfertur de Unione non tener; quia quod Unio illa physica sit supernaturalis, ex eo oritur: quia si foret naturalis, esset debita subiecto naturali, si esset debita subiecto naturali, etiam extremum quod connectit forejam debitum: est enim illa Unio essentialis determinatio, ad illud extremum habendum. Si que fore debitum extremum quod connectit, non fore jam illi subiecto supernaturalis, & tamen supponit illi esse supernaturalis. Non sequeretur autem adhuc aliquod supernaturalis, reddi debitum alicui naturali, quantumvis assensus esset naturalis, & concurrent ad illum præmissæ supernaturales, præcipue cùm illa motiva, non producant physicè illum assensum.

Objicit Secundò. Conclusio deduxa ex cognitione supernaturali, suapte naturæ supponit principium supernaturali. Conclusio enim suapte naturæ supponit præmissas, consequenter non contrahitur inter Vires solius nature.

RESPONDETUR. Supponit illa Conclusio principium motivum supernaturale sed non effectivum. Non apparet autem, qui præcise, motivum, supernaturalisare possit.

INSTAT. Cognitio quæ suapte Naturæ esse non potest sine prævia cognitione supernaturali, est absolute supernaturalis, sicut actus qui suapte Naturæ non potest esse sine vocatione supernaturali, est supernaturalis.

RESPONDETUR. Etiam actum, non ex vocatione supernaturali supernaturalitatem desume re. Unde etiam vocatione supernaturali positæ, potest sequi dissensus peccaminosus naturalis. Eritque tunc ille actus supernaturalis: quia supponit principium sui effectivum supernaturalis.

naturale. Non ostenditur autem, quod in praesenti ad predictum assensum, non possit dari principium naturale.

Objicit Tertiò. Cognitio deducta ex duplice præmissa, una de fide & alia scientifica, est in evidens & certa, nulla autem naturalis cognitionis potest esse inevidens & cesta.

RESPONDETUR. Negando Minorem ut videre est in assensu Hæretici, ad communes nobiscum articulos.

DICENDUM est Secundò. Non repugnare ut assensus ita deductus sit in Entitate supernaturalis.

PROBATUR Primo. Quia id non impli-
cat.

PROBATUR Secundo. Quia non repugnat principium illius cognitionis effectivum supernaturalis.

PROBATUR Tertiò. Quia fieri potest, ut sit illa cognitionis naturalis. Ergo & supernaturalis: erit enim hoc ipso magis proportionata motivis Conclusio.

Objicitur Primo. Illa cognitionis non habet objectum formale supernaturalis, nam absentem cognitioni propter connexionem cum præmissis, quæ connexio naturalis est.

RESPONDETUR. Non repugnare principium assensum supernaturaliter, connexioni naturali.

Objicitur Secundo. Non sufficit ad supernaturitatem præmissa supernaturalis motiva, sed etiam debet esse principium effectivum supernaturale.

RESPONDETUR. Concedendo; & Negando tale principium repugnare.

Objicitur Tertiò. Principium illius cognitionis, non erunt supernaturales præmissæ, sed cognitionis bonitatis illusionis, quæ naturalis est.

RESPONDETUR. Negando quod Connexionis illa naturalis, non possit attingi actu supernaturali.

DICENDUM est Tertiò. Concurrente habitu Theologico ad illam notitiam erit illa in Entitate naturalis. Dixi Concurrente habitu Theologico, quia posset tunc simul exercere se suo actu fides, & elicere actum supernaturalem.

PROBATUR Primo Conclusio. Non sunt multiplicanda Entia sine necessitate. Ergo nec supernaturalis; nulla autem necessitas ponenda Theologiae supernaturalis.

PROBATUR Secundo. Quia Ethnicus potest ex principiis fidei assumptis discursum confidere, qui certè erit naturalis, & tamen ex sola assumptione illarum præmissarum, arguitur Theologia, esse actu supernaturalem.

PROBATUR Tertiò. Quia datur quedam Metaphysica Christiana quæ tamen non est su-

pernaturalis, licet assumat multa ex fide. Ergo idem dicendum de Theologia.

Objicit Primò Ripalda. Christus Dominus unus est discursu per actus scientiae infusæ; fideles per actus fidei infusæ, arguunt ex revelatione Dei mysterium revelatum; plura item iudicia prudentiae infusæ, quæ immediata non sunt, per discursum habentur.

RESPONDETUR. Supposito quod scientia infusa Christi, sit non nisi quoad modum supernaturalis, producet tantum naturales actus. In suppositione autem quod sit in Entitate supernaturalis, disparitas erit. Quia nec per rationem, nec per Auctoritatem constat nobis, quod Theologia sit principium supernaturalis. Fideles utuntur discursu, tanquam aliquo prævio, vel imperato ab habitu supernaturali fidei. Idem dicendum de prudentia, quæ ex supposito discursu naturali tum primum format dictamen supernaturalis, Virique Spirituales positis notitiis naturalibus, tum primum accidente illuminatione supernaturali, faciunt effectus supernaturales.

Objicit Secundo Idem. Conclusiones Theologicae, quas studio principiorum fidei assequimur, referunt Patres in gratiam Dei. Ergo illæ sunt supernaturales.

RESPONDETUR. Hanc gratiam esse quidem gratiam, sed ordinis naturalis, non excludunt tamen illuminationes supernaturales. Quæ ipsa illustratio, non supernaturalis illos actus, sicut nec supernaturalsant Conclusionem, præmissæ supernaturales.

Objicit Tertiò. Cognitio Theologica potest movere voluntatem in actus supernaturales & pro hoc citat Prosperum. Ergo &c.

RESPONDETUR Negando Antecedens. Auctoritas Prospere non plus vult, quam quod fides faciat nos res intelligere, sequensque discursum naturalem, illuminatio Spiritus Sancti, sufficit ut sit supernaturalis.

Objicitur Quartò. Conclusio Theologica, quæ essentialiter est Conclusio, & præmissas supponit, exigit oriri à præmissis supernaturalibus fidei, ex quibus de facto deducitur. Ergo erit intrinsecè supernaturalis.

RESPONDETUR. Negando, quod Conclusio Theologica exigat præmissas non nisi supernaturales, hoc est supernaturali lumine presentabiles, licet exigat præmissas supernaturales, hoc est aliás à veritate prima revelatas & ab habitu fidei attingibiles: suppositaque Conclusione, non potest dici, quod exigat præmissas non nisi lumine supernaturali proponendas: nam & effient supernaturales ut supponitur; & non effient quia exigerentur ab aliquo naturali: quia tamen Theologia exigit præmissas procedentes ex eo, quia hoc est articulus fidei, cùmque non admittat vim nobiliori agenti, ut si velit præstare id, quod præstat ignobilius, in eodem genere præster

praestet & ipsum illud nobilior, sit ut præmissæ etiam lumine supernaturali propositæ, possint ad illam Conclusionem concurrere.

A D D O. Cum præmissæ à Conclusione non nisi presupponantur tanquam motivum & non tanquam principium effectivum, mera præsuppositio illarum præmissarum, supernaturalitatisque earundem, non potest arguere in præsupponente supernaturalitatem. Certè enim vis sublativa gratiæ supernaturalis, inclusa in peccato, præsupponit gratiam supernaturalem, nec tamen illa ipsa vis, est in peccato supernaturalis; quod etiam ex aliis illustratur. Nam si color in duplice loco ponatur, naturaliter videbitur, & tamen præsupponitur miraculum supernaturale quoad substantiam. Et ratio est: quia non repugnat ut entitas illa, adhuc habeat superantiam omni's creatæ vel creabilis substantiæ, adeoque supernaturalitatem, licet non nisi ex suppositione illius, aliqua naturalia oriri possint. Præcipue cùm illa præsuppositio, non sit præsuppositio supernaturalis, quâ supernaturalis est, sed quâ convenit in aliqua ratione communi cum naturalibus; ad eum modum quo licet supernaturale intuitivè non posit nosci naturaliter, potest nosci naturaliter, secundum rationes communes.

I N S T A T P R I M Ó. Electio supernaturalis præsupponens intentionem finis supernaturalis, & ipsa est supernaturalis. Ergo & Conclusionis præsupponens præmissas supernaturales.

R E S P O N D E T U R. Disparitatem esse; quia datur principium electionis supernaturalis, hoc est prudentia supernaturalis, idquæ ex doctrina Patrum, quæ non procedit de supernaturalitate Theologiae; præcipue cùm non exigantur præmissæ, non nisi lumine supernaturali præsentari.

I N S T A T S E C U N D Ó. De facto natura est elevata ad ordinem supernaturalis, & potest esse Conclusionis formalis Theologica, supponens per se præmissas supernaturales. Ergo de facto confertur à Deo auxilium, ad hujusmodi Conclusionem: DEUS enim non denegat connaturalia principia.

R E S P O N D E T U R. Naturam esse quidem elevatam ad ordinem supernaturalis, sed non in omnibus, nec ostenditur, quod elevata sit ad ordinem supernaturaliter Theologisandi. Cùmque Conclusionis illa non exigat per se præmissas non nisi lumine supernaturali præsentandas, etiamsi ita præsententur, non erit exigentia potesta Conclusionis supernaturalis: quia nec illas præmissas, quâ supernaturales exigebat. Hinc redibit ad statum naturaliter agendi, ne ita multiplicetur modus agendi, non secundum exigentiam. Jam vero, non nisi, per se exigentia, fundat connaturalitatem. Unde posito, quod aquæ inducatur calor, non est exigentia in aqua & connaturalitas, ut conservetur ille calor, sed redditus ad naturam; ita & in Theo-

logia, non est exigentia ut præmissæ non nisi lumine supernaturali præsentatae moveant; ideoque redibit intellectus ad Naturam, & Conclusionem naturalem.

I N S T A T T E R T I Ó. Tales conclusiones maximè conferre ad tuendam veritatem fidei supernaturalis, cùm ex falsitate illiarum colligetur, falsitas principiorum.

R E S P O N D E T U R. Etiam Metaphysicæ deferunt ad tuendam fidem, quæ tamen est naturalis: & non interest ut illa defensio fiat auctu supernaturali, cùm tota vis defendendi, fundata sit in modo procedendi scientificè.

O B J I C T U S Q U I N T O. Principium illius Conclusionis, potest esse auxilium supernaturale, immo & ipsa fides: quia etiam habitus influens in intentionem finis, influit in formalem electionem. Conclusionis autem est quædam electio.

R E S P O N D E T U R. Posse elici illam Conclusionem, auxilio, non supernaturali, si illud dat, nec Auctoritas nec ratio ostendit. Conclusionis & electio eodem modo se habent in genere dependentiæ, sed non in genere Entis & ordinis. Addo Conclusionem illam, non respicere ad æquatè idem objectum cum præmissis, quia inititur bonitati illusionis, ad quam non attendunt præmissæ: & insuper non est ratio supernaturalisandi attendantiam, ad idem objectum formale.

Q U Ä S T I O I I I .

An Putatitiæ revelatum sit Objectum Fidei Divine?

HÆc quæstio tractari solet ab aliis, ubi tractant de certitudine Fidei, locum tamen etiam hic non incommode habet, tanquam objectum seu non objectum fidei.

D I C E N D U M e s t. Putatitiæ revelatum non posse esse objectum Fidei Divine; hoc est quando aliquis putat etiam invincibili ignorantia deceptus, quod hoc sit revelatum, & tamen de facto non est revelatum, quantumvis conetur elicere actum fidei, ad illum actum, effectivè non concurrent habitus fidei Divinæ.

P R O B A T U R P R I M Ó. Conclusionis Auctoritate Tridentini Sess. 6. cap. 9. ubi docens neminem sine revelatione posse dicere de Confirmatione sui in gratia, prædestinatione, justificatione illi subdit: Cùm nullus scire id valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum; subesser autem ei falsum, si quod non est revelatum, credere, quod sit revelatum.

R E S P O N D E B I S. Intentionem Tridentini non fuisse, eo loco, definire, quod habitus fidei infuse, non concurrat ad actum cuius objectum est non nisi putatita revelatio: sed definire, quod cui non est revelatum de sua verbi gratia justificatione, quod id non possit credere fidei, cui non possit subesse falsum, per quod ipsum supponitur, posse id credere fidei, cui possit subesse fallum.

Cox.

R. P.
THOMAS
zianowski
Tom. I. et Z
D. VI

CONTRA, quia quamvis eo loco non fuerit mens Tridentini id definire, sufficit quod id colligi possit, ex verbis illius: agit enim illic de fide Divina, de qua prædicat, quod ei non possit subesse falsum, & quamvis supponat quod id credi posset fide, cui posset subesse falsum, non tamen supponere potest, id credi posse fide Divinâ, de quo tamen hîc queritur. Jam autem universaliter de fide, eaque Divina, (quia in subiecta materia) pronuntiavit Tridentinum: quod ei non possit subesse falsum.

PROBATOR Secundò. Non implicat contradictionem talis qualitas, quæ essentialiter depositat, ut concursus illi ad agendum tribuatur à Deo, nonnisi tunc, cùm re ipsâ, objecto illius Materiali, conjungitur Formale verè. Sed talis est habitus fidei. Ergò implicabit illam versari circa materiale, cui non sit re ipsa conjunctum suum formale. Minor probatur Quia phrases Patrum & Concil. appellant fidem esse certissimam, fidem nunquam falli, & enuntiat Augustinus, quod potius veller dubitare an vivat, quam non ita le habere veritatem, quam in corde audivit, id est credidit; non esset autem habitus certissimus, si falli posset, & putatio formalis niti.

PROBATOR Tertiò. Argumento Negativò. Si nihil obsit, non debet in linea certi, deterioris esse fortis fides, præ scientia; præcipue cùm absolute exalteatur certitudo fidei, supra certitudinem scientiæ, de quo infra. Sed scientia non potest esse principium actus falsi. Ut probatur; quia & esset actus ille scientiæ ut supponitur, & non esset; quia vel nosceret per causam, vel non nosceret per causam. Ergò non esset actus scientiæ: quia scire est noscere per causam: Si nosceret per causam. Ergò, non esset actus falsus; quia cui competit definitio scientiæ, seu non falsi, est non falsum. Cognitio autem per causam, est definitio scientiæ seu non falsi.

Objiciuntur primo Paritates aliœ.

PRIMA Paritas est. Per nos potest prohiberi actus etiam bonus, & tamen principiari à principiis supernaturali. Ergò & assensus putatae revelationi, poterit principiari ab habitu fidei.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia ex nullo principio colligitur esse determinacionem, in aliis principiis supernaturalibus, ne concurrent ad actum supernaturalem, extrinsecè malum. Colligitur autem, esse essentialis determinatio in fide, ne ei subesse possit falsum; adeoque ne innaturi putatæ revelationi, præcipue cùm ille error, foret intrinsecè malus Natura intellectuali.

SECUNDA Paritas est. Positâ præmissâ de fide & alia falla, non implicat illam præmissam concurrere ad Conclusionem falsam. Ergò nec implicabit concurrere Deum ad assentium

putatae revelationi. Circa Antecedens discurret Lugo totâ sect. 7.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia nullum est fundamentum essentialis determinationis in præmissa; fecis (ut dictum) de fide. Deinde posita præmissa de fide, non hoc sensu est de fide & supernaturalis, quod debeat in Syllogismo credi, nonnisi fide Divinâ: sed quod alias sit credibilis fide Divinâ, adeoque adhuc poterit esse naturalis, & quâ naturalis, principia re illum assensum. Deinde, si ex mala intellecione Præmissæ de Fide, sequitur Conclusio falsa, illa non erit actus fidei in quantum malè intelligitur, adeoque Actus fidei, non concurret ad falsum. Paulò aliter eandem difficultatem solvit Lugo: dicitque, per Accidens illam præmissam, concurrere ad Conclusionem erroneam. Sed eadem viâ respondent oppositi, quod scilicet per Accidens fides Divina, possit moveri revelatione putatæ.

TERTIA Paritas est. Quia multæ aliæ virtutes supernaturales, possunt exire in suos actus, circa objecta ratione suâ formalí non informatâ: sic verbi gratiâ potest amor Dei amare substantialiam absolutam omnibus tribus Personis communem, quamvis illa non detur, & obedientia inclinare ad id, quod revera superior non præcepit. Ergò idem dici poterit de fide.

RESPONDETUR. Præter allatam disparitatem, id obstat: quod icilicet habitus alii, si versentur circa objectum re vera, suâ ratione formalí non informatum, non agent quidquam contra exigentiam suam essentialiem, quæ exigentia alia in illis Habitibus ostendi non potest, nisi quæ sit, versari circa objectum prout propositum: hinc eo casu, non tantum non extrahunt extra suam formalem rationem, sed operantur secundum illam. Jam autem si habitus fidei concurreret ad assensum putatae revelationis, extra suam exigentiam essentialiem, secundum quam petit, ut illi non possit subesse falsum, adeoque ne moveatur putatæ revelatione.

QUARTA Paritas. Prudentia supernaturalis spectat ad intellectum, & potest versari circa objectum, cui non est unita ratio formalis objecti. Quod ipsum probatur; quia dictat adorandum esse verbi gratiâ hostiam, quantumvis re vera fieri possit, quod non sit contemplata.

RESPONDETUR. Aliud esse prudentiam supernaturalem versari circa objectum cui non sit unita ratio formalis, quam inquit prudentia; & aliud est versari prudentiam, circa objectum cui non est unita ratio formalis aliorum habituum: primum est falsum, secundum verum. Hinc jam disparitas est; quia prudentia, est determinata, nonnisi ad dirigendum actiones secundum circumstantias hîc & nunc. Hinc

(h)

si hîc

si hīc & nunc, secundūm regulas virtutis & honestatis, possit hāc Adoratio fieri, dictando illam, non tantū non extraheretur ad hoc, ad quod est determinata; sed exēceret se in sibi debito; quia autem fides est essentialiter determinata nonnisi ad assensum certum, si eliceret actum propter putatam revelationem, extraheretur extra suam speciem, & ageret contra suam essentiale determinationem. Rursus prudentia supernaturalis, comparatur cum prudentia naturali, soloque ordine, & in aliquibus, Materia distinguitur. Prudentia autem naturalis, respicit ad hīc & nunc, secundūm leges iudicij. Jam autem fides proportionatur scientiæ. Sicut ergo scientia nunquam cognoscit falso; ita nec fides.

QUINTA Paritas est. Non obstante supernaturitate, possunt alii actus supernaturales fieri ex imperio venialiter malo, ut si aliquis imperet sibi sumptionem Eucharistie, titulō vanagloriae. Ergo & fides, vitiari poterit vicio fallitatis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia non est colligere essentiale determinationem in casu Antecedentis, quæ habetur in casu Consequentis.

OBJICITUR Secundò. Idem est motivum assensū in utroque casu, nempè revelatio Dei. Ergo in utroque casu, erit idem actus.

RESPONDETUR. Non esse idem motivum in re: putatiōne enim, & verē revelatum, realiter distinguuntur: sed sunt idem apparenter, sicut color verus & apparens.

INSTATUR Primò. Potest Parochus cum iisdem motivis credibilitatis proponere articulum falsum, cum quibus verum. Ergo & fidelis, ex eodem principio assentiri.

RESPONDETUR. In casu Antecedentis, non potest colligi ulla determinatio essentialis, quā determinetur Parochus, ne proponat &quē falso, ac proponit mysterium: & tamen est essentialis determinatio in habitu fidei, ne possit assentiri non revelato.

INSTATUR Secundò. Ille actus, qui non positus, facit hominem hæreticum, positus, facit illum fidelem, est actus positus ab Habitū fidei. Sed si non præberet Petrus assensum revelationi, quam putat esse veram, quantumvis in re sit falla foret hæreticus. Ergo ponendo illum actum, erit fidelis.

RESPONDETUR. Falsam in primis esse Majorem, eo, quod pauciora requirantur ad contrahendam infidelitatem, quam ad esse fidelis: nam ex generali principio, malum quale est Infidelitas, est ex singulis defectibus: Fidelitas autem quæ est bonum, est ex integra causa. Deinde illi revelationi dissentient, non propter id quod formaliter & tanquam Minorem negat, foret hæreticus, sed propter id, quod implicite & tanquam Majorem negat: qui enim pu-

tatitiae revelationi non assentitur, censens illam esse veram, est implicitè resolutus, ad non sentendum Deo dicenti.

INSTATUR Tertiò. Eadem facilitate assentur aliquis veræ ac putatæ revelationi. Ex eodem habitu.

RESPONDETUR. Consequentiam non tenet: quia habitus fidei infusa, non est facilitativa. Potrò ipsa illa facilitas, posset referri in habitum aliquem naturalem acquisitum fidei; potest item referri in species easdem: facilitate teneat se à parte objecti: quæ etiam facerent, ne ita sensibiliter advertat se cum difficultate operari casu quo non haberet, habitum facilitantem. Deinde forte etiam non sentirer tunc facilitatem, posteaque instructus, discerneret se carisse illà; licet dum illam non experire, posset id referre, in aliquam tentationem diabol. Denique dici posset DEUM ut Austorem Naturæ, suppleturum defectum principii facilitativi, ad occultandum, ne puret homo, in le esse principium discernendæ infallibiliter putatæ revelationis, à vera.

OBJICITUR Tertiò. Ponamus aliquem Iudæum ante Christinatitudinem elicentem hunc actum: Credo Christum nascitum, ponamus rursus continuare hunc actum eundem post Christi natitudinem, hic actus post Christinatitudinem erit falso, & tamen erit fidei, qui idem actus continuatur.

RESPONDET huic Argumento S. Thomas Secundâ Secundæ quæst. 1. art. 3. ad 1. Dici etiam posset, hunc actum eundem perceptibiliter & secundum nostrum putare fore; quia motivum quod perceptibiliter movet, putaret esse idem in re tamen ipsa, erunt duo distincti actus: & primus quidem supernaturalis, & elicitus a habitu fidei; secundus autem elicitus viribus naturæ. Addo nihilominus hunc actum: Christus nascetur, etiam in nobis fidelibus, si formetur per ordinem ad illud tempus præteritum, quo verum erat dicere. Christus nondum eratus, sed nascetur; per ordinem inquit ad illud tempus, ly Christus nascetur, etiam à nobis fide Divinâ creditur: quia actus ille per ordinem ad illud tempus, semper est verus: hinc hoc sensu, posset continuari ille supernaturalis actus à Judæis, esseque adhuc verus.

Possibilisne Qualitas supernaturalis attendens ad putatæ revelationem?

ASSERO Primò. Possibile, esse qualitas attendentem ad putatam revelationem.

RATIO. Tum quia id non implicat. Tum quia possibilis est qualitas, quæ eadem individualis principiet actus fidei; adeoque habent vices habitus fidei, & in super si directiva operationum, præscribendo regulas hīc & nunc agendi; ita ut sub hac formalitate, non haber-

prout est à parte rei, sed verum, prout est in his circumstantiis, licet sub priori formalitate, habeat pro objecto verum, prout est à parte rei. Ergo etiam possibilis erit habitus, attendens & revelationi, vera & ei, quæ hic & nunc putatur vera. Et sicut dantur actus voluntatis supernaturales, qui procedunt secundum merita objecti, prout est à parte rei, & simul prout appetit; & alii procedunt secundum merita objecti, non prout est à parte rei, sed prout appetit, ut cum diviti, & ramen mendicanti, eadem misericordia tribuit elemosynam, cum misericordia non possit moveri nisi tunc tantum, quando est miseria: ita ut etiam dictus habitus, non possit assentiri tantum objecto falso, & quod appetit ut falsum, licet possit assentiri objecto, quod putat non esse falsum, sed revelatum; adhuc enim illa qualitas erit virtus, quâ nemo malè utatur, hoc est ad falsum credendum, quod ut falsum proponitur, erit etiam dispositio ad optimum in suo genere, hoc est negative, non inclinando scilicet ad falsum quâ tale, quamvis non sit dispositio ad optimum positivè, hoc est, attingendo perfectionem objecti, prout est à parte rei. Tum quis intellectus non tantum assentitur vero prout est à parte rei; sed etiam vero, prout hic & nunc appetit. Cur etiam non poterit dati qualitas supernaturalis, habens se per modum potentiarum intellectuarum supernaturalium, quæ attendat ad veram & putatam revelationem.

RESPONDEBIS cum Oviedo cont. 5. à num. 31. Quamvis non possit in hoc punto assignari repugnantia pure physica, adferri tamen potest Moralis & Theologica: hoc est formaliter resultans ex bonitate & perfectione DEI, licet radicata in natura actus.

CONTRA. Sicut non datur repugnantia moralis, ne actus prudentiarum supernaturalium, procedat secundum hinc & nunc, licet non semper procedat secundum objectum prout est à parte rei, ita nec in praesenti dabitur ulla repugnantia Moralis.

ASERO Secundò. *Dicitam qualitatem non posse vocari rigorosè habitum fidei.*

RATIO: quia Ly fides, ex acceptione praesenti Theologica, supponit pro habitu non nisi summè certo.

ASERO Tertiò. *Talem habitum posse liber aliis loquendo, dici habitum fidei;* quia adhuc uterque recipieret communem eandem, rationem, nempe revelationem usf.

Sed ad stabiliendum assertum primum sol-
vende implicantia.

PRIMA IMPLICANTIA est: quia & esset ille habitus supernaturalis ut supponitur, & non esset: quia supernaturale, non potest esse principium assensus falsi.

RESPONDETUR. Si per falsum intelligas diffor-

me objecto prout à parte respectato, in isto sen-

su falsum est, quod supernaturale non possit esse principium assensus falsi, ut videre est in prudencia supernaturali. Quodsi per falsum intelligas nec objecto nec propositioni conforme: Concedi potest Antecedens. Et sicut in Logica salvatur veritas primæ Operationis, quantumvis apprehendat Angelum per modum juvenis alati: quia scilicet ille conceptus, cum objecto prout apprehendo, habet conformitatem: sicutiam ille assensus erit assensus verus, prout dicit conformitatem secundum hinc & nunc putatam ut veram revelationem.

SECUNDA IMPLICANTIA deduci potest ex Amico (quamvis ille hac in materia suspendat iudicium.) Quod scilicet DEUS, esset causa particularis assensus falsi, & tamen supernaturalis; quia concurreret ad illum assensum, non determinatus à causis secundis.

RESPONDETUR. Implicantiam multum probare, probat enim quod nec DEUS possit esse Auctor supernaturalis prudentiae; quia etiam illa est principium assensus falsi, compatat ad objectum.

TERTIA IMPLICANTIA est ex Lugone citato hum. 89. Actus supernaturalis in substantia, non potest esse indifferens, ut sit verus vel non. Ergo nec habitus supernaturalis potest esse indifferens ad verum prout conforme objecto, & verum prout appetens. Antecedens probatur. Quia dicti actus sunt Ordinis Divini, dati ad hoc, ut homo constitutus in ordine Divino, operetur, qualiter debet operari hominem, Divini Ordinis.

RESPONSUM. Implicantiam probare multum: quia probat non esse possibles actus prudentiarum supernaturalium, qui sint Ordinis Divini, quia etiam hi interdum sunt difformes, comparate ad objectum prout est à parte rei. Quodsi sufficiat illos esse hoc sensu Ordinis Divini, quia secundum formalitatem sue Entitatis, habent superantiam cujuscunque naturæ creatæ vel creatibilis, licet hanc superantiam non dicant, in modo suo procedendi: in hoc enim superantur à scientia verbi gratia. Ita & in praesenti, idem dici poterit, præcipue autem: quia modus operandi secundum hinc & nunc, non est malum naturæ intellectualis.

INSTABIS Primo. Actus supernaturales sunt tales in sua entitate intrinseca, ut formaliter perficiant hominem, siquidem per illos formaliter elevatur natura, supra propriam Conditionem. Ergo per illos perfici & non deterior reddi debet Natura.

RESPONDETUR. Etiam si prudentia supernaturalis attendat ad hinc & nunc, non redditur deterior per illam naturam: quia etiam attendere ad hinc & nunc, est bonum naturæ intellectualis, ita nec per assensum putatæ revelationi, deterior reddetur natura.

INSTABIS Secundo. Actus supernaturalis vo-

(h) 2 lunta-

Iuntatis, non potest esse malus intrinsecè, quamvis possit esse malus malitiâ extrinsecâ & denominativâ. Ergo nec actus intellectus supernaturalis, potest esse falsus & erroneus, non enim elevaret, sed deprimet.

R E S P O N D E T U R. Actum supernaturalis non posse esse falso & erroneum, si nec sit conformis objecto, nec procedat secundum hunc & nunc: deteriorem enim hominem ut assumitur redderet: sicut semper etiam in naturalibus, deteriorem, error reddit, non reddit prudentia: consequenter nec ille actus fidei deteriorem redderet. Ergo sicut prima operatio, cuius veritas sumitur ex objecto, non prout est à parte

rei, sed prout presentato, non reddit deteriorem intellectum: ita & in presenti.

I N S T A B I S Tercio. Non potest DEUS producere habitum erroris. Ergo nec dictum habitum.

R E S P O N D E T U R. De Antecedenti inferius erit. Interim disparitas est: quia habitus erroris ut talis, non habet ullum actum, qui importet perfectionem, qui sit in bonum operantis, quinon dedebeat specialiter naturam intellectualem. Jam autem habitus ille, etiam absentiens putata revelationi, non habet actum dedecentem naturam intellectualem, sicut illam nec prudentia dedecet.

R. P.
TH: MLOI
zianowski
Tom. I. et Z
D. VI

DISPUTATIO III.

De Passionibus objecti Fidei Divinae.

Nomine harum passionum veniunt Certitudo & obscuritas: rationem tamen principalioris habet certitudo; hinc incidentiam permittit sibi truicari fides per motivâ credibilitatis, & alia, de quibus infra: summam autem certitudinem non permittit sibi truncari, de qua certitudine sit

QUÆSTIO I.

De Certitudine Fidei.

PRÆMITTO Primò. *Notificari posse certitudinem per contrarii exclusionem;* nempe quod sit assensus formidinis expulsivus, ad eum modum, quo suo modo notificatur frigus per hoc, quod expellere natum sit calorem. Quæ ipsa formido, involvit tempus & assensum & dissensum. Ratio quia si non involveret assentium non esset formido, sed simpliciter & absolute Negatio. Rursus si non involveret dissensum, esset absolute affirmatio. Qui ipse assensus & dissensus, debet quidem esse circa idem, sed non propter idem. Quod debeat esse circa idem. Ratio est, quia alias assensus ille & dissensus, haberent se omnino disparatae, si haberent se disparatae, assensus non restingeret vim dissensus, & è contra. Consequenter assensus, simpliciter esset assensus, simpliciter autem assensus, non est formido. Non tamen dissensus & assensus debent esse circa idem propter idem: quia alias in formidine verificantur duo contradictoria; & idem quod affirmaretur, negaretur, & quod negaretur, affirmaretur,

duo autem contradictoria in nullo assensu possunt, simul secum stare. Porro in ista v. g. formidine, fortassis Petrus non solvet debitum, fortassis solvet, formido illa, non versatur circa potentiam physicam, non solvendam. Ratio quia objectum formidinis, est illud, quo est ratio formidandi, potentia autem illa physica, non est ratio formidandi: illud enim non potest esse ratio formidandi, quod cum actu certissimo stare potest. Jam autem qui certos scit, quod sit futura solutio, noscit dare potentiam physicam ad non solvendum, cum liberè solvat. Nec item versatur illa formida penes solutionem & non solutionem, quia aliis in illa formidine contradictoria verificantur. *Quod ergo tandem erit objectum formidinis?* Formido illa versabitur assensu circa objectum quod est futurum vel non futurum, ita ut rationes ipse, quas habet assentiendi & rationes quas habet non assentiendi, ingrediantur illud Objectum. Ratio quia imprimis in hoc modo assentiendi & dissentiendo, non verificantur contradictionia, quia licet sint de eodem, non sunt propter idem, seu ratione ejusdem. Ex altera patte, servatur id quod diximus supra, nempe formidinem circa idem debere versari assensu & dissensu. Et certè bene per hoc salvatur formido, quo sublatio, primò & per se tollitur formido, sed sublati rationibus & motivis assentiendi & dissentiendo tolleretur per se formido. Quod ipsum probatur. Quia sublati rationibus assentiendi, & manentibus rationibus